

1412.11	-0.73	▼	0.06%	778.33	1.34	▲	0.17%
1795.63	8.49	▲	0.48%	4443.87	7.63	▲	0.23%
1791.97	4.83	▲	0.27%	2916.60	-4.89	▼	0.16%
1795.09	-0.54	▼	0.03%	1112.11	-0.73	▼	0.05%
767.89	0.01	▲	0.00%	1787.63	8.49	▲	0.38%
778.33	1.34	▲	0.17%	1791.97	4.83	▲	0.27%
4443.87	7.63	▲	0.23%	1295.09	-0.54	▼	0.13%
2916.60	-4.89	▼	0.16%	767.89	0.01	▲	0.10%
				700.33	1.34	▲	0.17%

2/2014

Обзор на небанковия финансов сектор в България

1791.97	4.83	▲	0.27%	412.11	-0.73	▼	0.15%
1295.09	-0.54	▼	0.13%	795.63	8.49	▲	0.48%
767.89	0.01	▲	0.10%	791.97	4.83	▲	0.27%
700.33	1.34	▲	0.17%	795.09	-0.54	▼	0.53%
443.83	5.63	▲	0.23%	767.89	0.01	▲	0.00%
416.60	-6.89	▼	0.06%	778.33	1.34	▲	0.17%
412.11	-0.73	▼	0.15%				
795.63	8.49	▲	0.48%	2443.83	5.63	▲	0.23%
				2416.60	-6.89	▼	0.06%

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

Съдържание

РЕЗЮМЕ	4
МЕСТА ЗА ТЪРГОВИЯ	6
УЧАСТНИЦИ НА КАПИТАЛОВИЯ ПАЗАР	8
НЕБАНКОВИ ИНВЕСТИЦИОННИ ПОСРЕДНИЦИ	8
ПУБЛИЧНИ ДРУЖЕСТВА И ЕМИТЕНТИ.....	11
ДРУЖЕСТВА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ.....	13
ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ПАЗАР	15
ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ.....	15
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ	20
ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР	24
ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНИ ДРУЖЕСТВА	25
ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ	27
ФОКУС ТЕМА: ВЛИЯНИЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ В БАНКОВАТА СИСТЕМА ВЪРХУ НЕБАНКОВИЯ ФИНАНСОВ СЕКТОР У НАС.....	32

Обзорът на небанковия финансов сектор в България е тримесечно издание на Комисията за финансов надзор, който излиза от началото на 2013 г. Той е с информационна цел, като представя пазарен преглед за състоянието на небанковия финансов сектор у нас на базата на регулярно получаваната надзорна финансово-аналитична информация. Обзорът излиза в три самостоятелни броя и един, който е неразделна част от Годишния отчет за дейността на КФН.

Настоящият Обзор е представен на членовете на Комисията за финансов надзор на заседанието ѝ на 3 октомври 2014 г.

Материалът е достъпен само в електронен вариант на интернет страницата на КФН в рубриката „Анализи на КФН” на следния интернет адрес: <http://www.fsc.bg/Analizi-na-KFN-bg-29>.

Ограничение на отговорността

Настоящият документ не представлява рекламен материал и е само с информационна цел. Представената информация не е препоръка за инвестиция във финансови инструменти. Комисията запазва правото си за актуализация на данните, публикувани в обзора.

Резюме

През второто тримесечие на 2014 г. е българският фондов пазар бележи низходящо развитие, влияние върху което неминуемо оказва проблемите в банковата система у нас от края на м. юни. Индексите на БФБ отбелязват понижение, като SOFIX достига 551.41 б.п., широките BGBX40 и BGTR30 намаляват съответно до 108.01 б.п. и 408.26 б.п., а секторният BGREIT се понижава до 94.25 б.п. към края на тримесечието. Общата пазарна капитализация на основния и алтернативния пазар на БФБ намалява с -5.9% спрямо края на предходното тримесечие и към края на м. юни 2014 г. спада до 10 516.2 млн.лв.

Реализираният оборот, броят на сключените сделки и на изтъргуваните лотове от небанковите инвестиционни посредници през второто тримесечие на 2014 г. нараства значително спрямо същия период на 2013 г. Клиентските активи намаляват с -1.3% спрямо края на първото тримесечие на 2014 г. и в края на м. юни възлизат на 4 640.3 млн.лв. Сумата на търговския и инвестиционния портфейл се увеличава с 5.6% спрямо предходното тримесечие и достига 47.9 млн.лв. Инвестиционните посредници с пълен лиценз реализират отрицателна възвръщаемост на собствения капитал през тримесечието, което предопределя стойността на обобщения показател за целия сектор.

Допълнително емитираният дълг на основния пазар на БФБ през второто тримесечие на 2014 г. е 4.9 млн.лв. Пазарната капитализация намалява осезаемо със -7.4% на тримесечна база и достига 8 303.9 млн.лв. в края на периода.

Общата стойност на активите на дружествата със специална инвестиционна цел намалява с -1.2% на тримесечна база до 1 453.5 млн.лв. в края на м. юни 2014 г., а собственият капитал се увеличава с 2.2% и в края на тримесечието достига 845.8 млн.лв. Нетната печалба за сектора, реализирана през второто тримесечие на 2014 г., е в размер на 10.2 млн.лв. спрямо 7.7 млн.лв. през първото тримесечие на годината, което представлява ръст от 32.5%. Загуба през второто тримесечие на 2014 г. реализира единствено групата на дружествата, специализирани в секюритизация на земеделска земя.

Брутният премиен приход, реализиран от застрахователите със седалище в Република България към края на юни 2014 г., възлиза на 891 млн.лв., като се отчита ръст от 7.6% на годишна база при 4.2% за същия период на 2013 година. Основната причина за тази тенденция е значителният ръст в премийния приход по животозастраховане. Приходите от премиите им в абсолютна стойност достигат 169 млн.лв. през второ тримесечие на 2014 г., което представлява ръст от 15.4% в сравнение със същия период на 2013 г. Премийният приход на дружествата по общо застраховане също бележи ръст за разглеждания период от 6.0% на годишна база, като в абсолютна стойност достига 722 млн.лв.

Към края на юни 2014 г. нетните активи на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) достигат 7 554.8 млн.лв. Нарастването през второто тримесечие се дължи на брутните постъпления от осигурителни вноски по партидите на осигурените лица, които в края на юни 2014 г. възлизат на 4.2 млн. души общо във всички фондове, както и на положителния инвестиционен резултат от управляваните средства. Към края на юни 2014 г. всички ФДПО без изключение реализират положителна доходност, като при всички фондове се наблюдава повишение на доходността спрямо стойностите им в края на юни 2013 г.

Проблемите в банковата система у нас от края на м. юни оказаха неминуемо негативно влияние върху небанковия финансов сектор. Във връзка с активното участие на банковата група КТБ на пазара на небанкови финансови услуги, Комисията за финансов надзор незабавно проведе дистанционни проверки и тематичен стрес тест с цел оценка на възможните загуби при неблагоприятно развитие на ситуацията. На база на експозициите на небанкови финансови дружества към двете кредитни институции, поставени под специален надзор, налице е висока вероятност за възникване на големи по размер загуби. При развитие на неблагоприятен сценарий като обявяването в несъстоятелност на банковата група КТБ, директните загуби от

блокирани средства в тях под формата на депозити и разплащателни сметки, се оценят на 42.9 млн.лв. за капиталовия пазар и 41.1 млн.лв за застрахователния сегмент.

Докато осигурителният пазар няма директни блокирани средства в двете засегнати кредитни институции, при него освен директните загуби от притежаваните акции и облигации на КТБ, са оценени и косвени загуби, които фондовете за допълнително пенсионно осигуряване биха понесли в резултат на инвестициите им в колективни инвестиционни схеми, които имат блокирани средства в банковата група КТБ. Оцененият общ размер на загубите за осигурителния пазар възлиза на почти 19 млн.лв. Тези оценки трябва да се разглеждат като долна граница на възможните загуби за небанковия финансов сектор.

Места за търговия

През второто тримесечие на 2014 г. е налице низходящо развитие на българския фондов пазар. Индексите на БФБ отбелязват понижение, като SOFIX достига 551.41 б.п., широките BVBX40 и BGTR30 намаляват съответно до 108.01 б.п. и 408.26 б.п., а секторният BGREIT се понижава до 94.25 б.п. към края на тримесечието. Общата пазарна капитализация на основния и алтернативния пазар на БФБ намалява с -5.9% спрямо края на предходното тримесечие и към края на м. юни 2014 г. спада до 10 516.2 млн.лв.

Индексите STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, отчитат покачване през второто тримесечие на 2014 г. спрямо предходното – STOXX Global 3000¹ с 5.0% до 128.96 б.п., STOXX All Europe 800² с 2.4% до 119.82 б.п., STOXX Eastern Europe 300³ със 7.5% до 128.98 б.п. и STOXX Sub Balkan TMI⁴ с 9.1% до 90.30 б.п. Изключение прави индексът STOXX EU Enlarged TMI⁵, който намалява с -0.6% до 192.38 б.п. Сравнително голямо понижение от -9.8% отчита индексът STOXX Bulgaria Total Market⁶, който отразява ценовата динамика на българския пазар на ценни книжа, като към средата на годината достига 111.01 б.п.

¹ STOXX Global 3000 Index обхваща 3 000 ликвидни емисии акции от цял свят. Индексът е част от STOXX Global TMI.

² STOXX All Europe 800 Index е част от STOXX Europe TMI. Той обхваща най-големите 800 компании в Източна и Западна Европа.

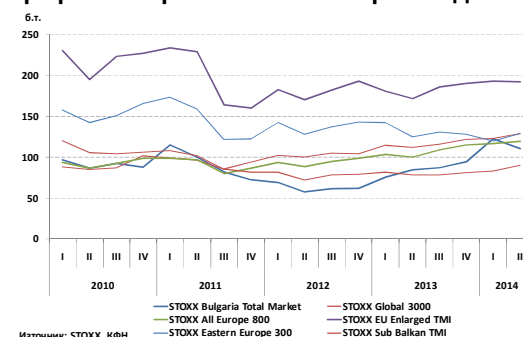
³ STOXX Eastern Europe 300 Index е част от STOXX Eastern Europe Total Market Index (TMI). Той обхваща 300 емисии с голяма, средна и малка капитализация от 18 страни от Източна Европа - България, Хърватска, Кипър, Чехия, Естония, Гърция, Унгария, Латвия, Литва, Република Македония (FYROM), Полша, Румъния, Русия, Сърбия, Словакия, Словения, Турция и Украйна.

⁴ STOXX Sub Balkan Total Market Index (TMI) е част от STOXX Eastern Europe TMI Index, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, коригирани с фрий-флоута. Индексът включва различен брой компании от Хърватия, Република Македония (FYROM), Сърбия и Словения.

⁵ STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI) обхваща дружества на територията на държавите-членки, които се присъединиха към ЕС на 01.05.2004 г.: Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия и Словения и на 01.01.2007 г.: България и Румъния. Той обхваща различен брой компании и покрива около 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в съответната държава, коригирани с фрий-флоута.

⁶ STOXX Country Total Market Index (TMI) представлява съответната страна като цяло, като обхващат приблизително 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в съответната държава, коригирани с фрий-флоута. Съдържа различен брой компании.

Графика 1. Сравнение на пазарни индекси

Източник: STOXX, КФН

Низходящото развитие на българския фондов пазар през второто тримесечие е отразено във всички индекси на БФБ. Общите индекси реализираха значително понижение. Основният индекс SOFIX⁷ на БФБ загуби -8.1% от стойността си през тримесечието и достигна 551.41 б.п. Новият широк индекс BVBX40⁸ реализира спад от -10.6% за второто си тримесечие и намалява до ниво 108.01 б.п., а индексът BGTR30⁹ спада със -7.8% до 408.26 б.п. В сравнителен план по-ограничено намаление отбелязва секторният индекс BGREIT¹⁰ със спад от -3.0% до ниво 94.25 б.п.

⁷ SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирани с фрий-флоута на всяка от тях. SOFIX се състои от 15-те емисии акции с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута.

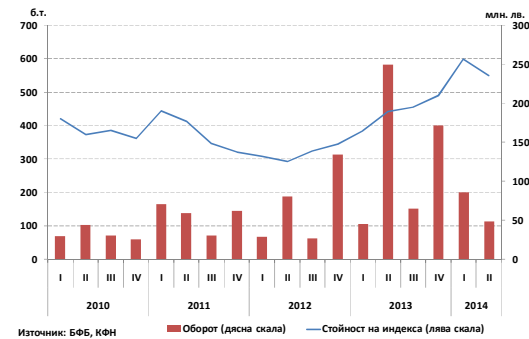
⁸ BVBX40 стартира от 01 януари 2014 г. с базова стойност 100 и замени BG40. BVBX40 е индекс, който се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца.

⁹ BGTR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Броят на емисиите, включени в базата за изчисляване на индекса е 30.

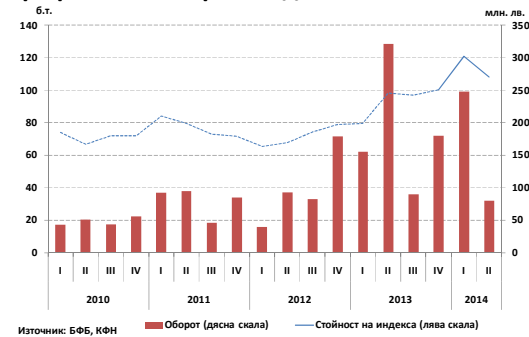
¹⁰ BGREIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирани с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти

Реализираните обороти с книга на компаниите, включени в общите индекси на БФБ, намаляват значително (около 4-5 пъти) през второто тримесечие на 2014 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Сравнително малко намаление от -3.1% на реализираните обороти се наблюдава при BGREIT.

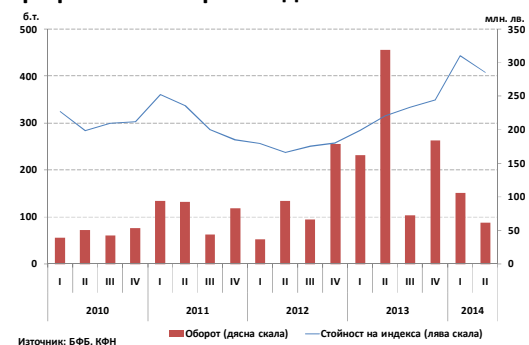
Графика 2. Пазарен индекс SOFIX

Графика 3. Пазарен индекс BGBX40

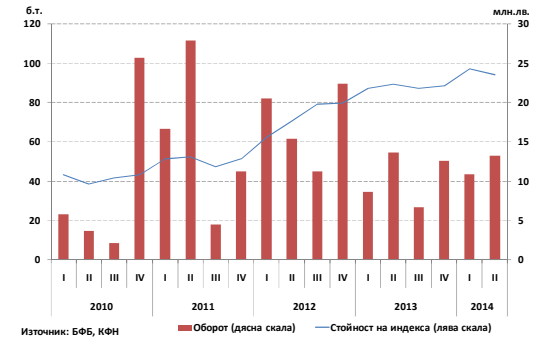

Графика 4. Пазарен индекс BGTR30

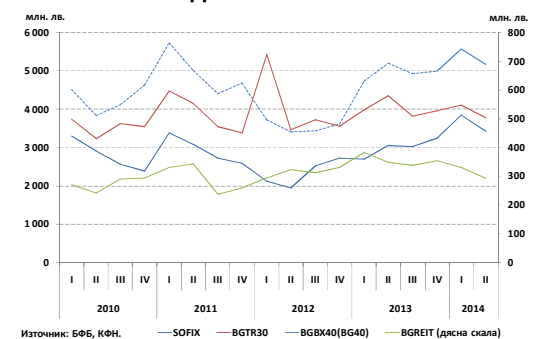
или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медиана стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест.

Графика 5. Пазарен индекс BGREIT

Пазарната оценка на дружествата, включени в индексите на основния пазар на БФБ¹¹, към края на второто тримесечие на 2014 г. намалява. Капитализацията на компаниите, включени в индекса SOFIX, намалява с -11.0% на тримесечна база до 3 420.4 млн.лв., за BGBX40 е налице спад¹² със -7.2% до 5 171.5 млн.лв. При индекса BGTR30 понижението е със -7.9% до 3 782.6 млн.лв, а за BGREIT намалението е с -11.7% до 291.5 млн.лв.

Графика 6. Капитализация на компаниите включени в индексите

През второто тримесечие на 2014 г. общата пазарна капитализация (на основния и алтернативния пазар) намалява с -5.9% и в края на м. юни достига 10 516.2

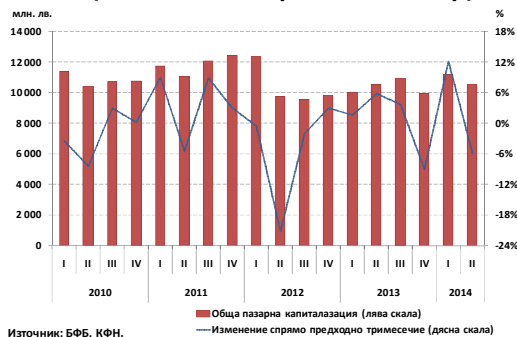
¹¹ В секцията представените данни за капитализацията и другите пазарни измерители след второто тримесечие на 2012 г. се отнасят за основния пазар (BSE), ако не е споменато изрично включването на алтернативния пазар (BaSE). Това е заради промяна в пазарната сегментация, влязла в сила през първото тримесечие на 2012 г., което прави невъзможно сравнението на пазарните показатели между отделните пазарни сегменти след тази дата с предходни стойности.

¹² При разглеждане на различни аспекти на BGBX40 в динамика, за предходните периоди са използвани данни за предишния широк индекс BG40, чийто наследник се явява BGBX40.

млн.лв. Пазарът на акции (без АДСИЦ) се понижава с -6.7% на тримесечна база, а пазарът на дружествата със специална инвестиционна цел се свива с -1.2%. Единствено сегментът за дружества със специална инвестиционна цел на алтернативен пазар отбелязва скромнен ръст от 1.5% в пазарната капитализация и повишението на пазарната оценка на дружествата в този конкретен сегмент в голяма степен компенсира спада при аналогичния сегмент на официалния пазар на БФБ.

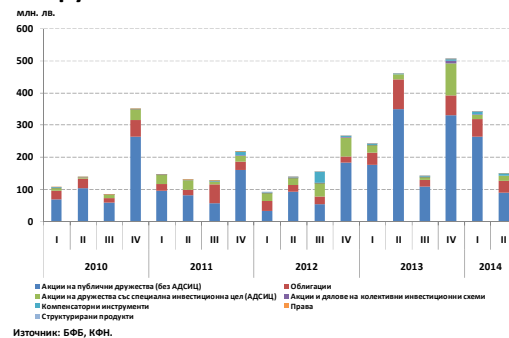
При първите 30 дружества с най-голяма пазарна капитализация не се наблюдава съществено разместване спрямо края на първото тримесечие на 2014 г. От челните 30 емисии от предпоследна позиция отпада "Индустиален Холдинг България" АД-София, а на негово място се завръща "Холдинг Варна" АД-Варна. Челното място заема "Софарма" АД-София, която се изкачва с 2 позиции и измества досегашния лидер "Булгартабак холдинг" АД-София.

Графика 7. Обща пазарна капитализация на БФБ (основен и алтернативен пазар)

Оборотът на основния пазар на БФБ бележи спад при основните видове финансови инструменти през второто тримесечие на 2014 г. спрямо същия период на предходната година. Изключение правят акциите на дружествата със специална инвестиционна цел, за които оборотът се увеличава с 10.4% спрямо първото тримесечие на 2014 г., и компенсаторните инструменти, за които нарастването на оборота е със 151.4% спрямо предходното тримесечие.

Графика 8. Оборот по видове финансови инструменти

Участници на капиталовия пазар

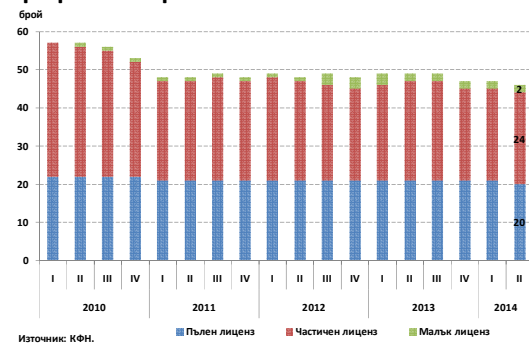
Небанкови инвестиционни посредници

Реализираният оборот, броят на сключените сделки и на изтъргваните лотове от небанковите инвестиционни посредници през второто тримесечие на 2014 г. нараства значително спрямо същия период на 2013 г. Клиентските активи намаляват с -1.3% спрямо края на първото тримесечие на 2014 г. и в края на м. юни възлизат на 4 640.3 млн.лв. Сумата на търговския и инвестиционния портфейл се увеличава с 5.6% спрямо предходното тримесечие и достига 47.9 млн.лв. Инвестиционните посредници с пълен лиценз реализират отрицателна

възвръщаемост на собствения капитал през тримесечието, което предопределя стойността на обобщения показател за целия сектор.

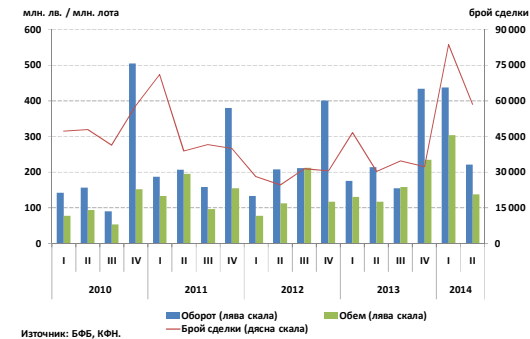
Броят на небанковите инвестиционни посредници в края на второто тримесечие на 2014 г. е 46 спрямо 47 в края на м. март 2014 г. Намалението е в резултат на приключване на производство по връщане на лиценза на един инвестиционен посредник с пълен лиценз. От общо 46 небанкови ИП с пълен лиценз¹³ остават 20 дружества, 24 са с частичен лиценз¹⁴ и 2 са с малък лиценз¹⁵.

Графика 9. Брой на ИП

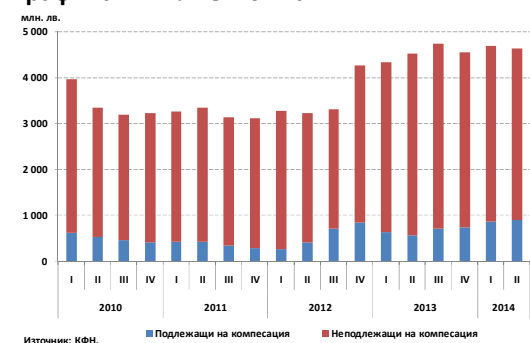
През второто тримесечие на 2014 г. рязко се увеличава броят на сделките, сключени от небанковите инвестиционни посредници, като техният обем за второто тримесечие на 2014 г. е с 92.8% по-голям спрямо същия период на 2013 г. Продължава и очерталата се тенденция на нарастване на оборота в лева и обема търгувани лотове, за които увеличението е съответно с 3.3% и 17.7% спрямо второто тримесечие на 2013 г.

Графика 10. Брой сделки, оборот и брой лотове

Клиентските активи, привлечени от небанковите инвестиционни посредници, намаляват с -1.3% спрямо края на първото тримесечие на 2014 г. и достигат 4 640.3 млн.лв. в края на второто тримесечие на 2014 г. Продължава тенденцията от предходни периоди за бързо нарастване на клиентските активи, подлежащи на компенсация. Противоположна динамика се наблюдава при неподлежащите на компенсация клиентски активи, които през текущото тримесечие намаляват с -2.3%. В резултат на тази динамика към средата на годината съотношението между подлежащите на компенсация клиентски активи от Фонда за компенсирание на инвеститорите към дела на неподлежащите е съответно 19 : 81.

Графика 11. Клиентски активи

Инвестираните за собствена сметка финансови активи от небанковите инвестиционни посредници нарастват с 5.6% спрямо предходното тримесечие и възлизат на 47.9 млн.лв. в края на второто

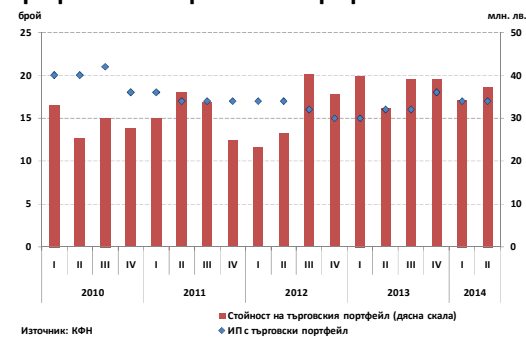
¹³ Инвестиционните посредници с пълен лиценз трябва да разполагат с начален капитал не по-малко от 1.5 млн. лв.

¹⁴ Инвестиционните посредници с частичен лиценз трябва да разполагат с начален капитал не по-малко от 0.25 млн. лв.

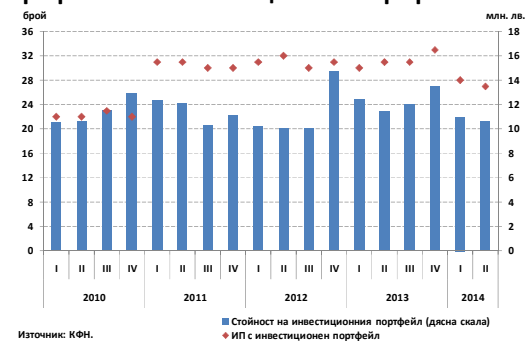
¹⁵ Инвестиционните посредници с малък лиценз трябва да разполагат с начален капитал не по-малко от 0.1 млн. лв.

тримесечие на 2014 г. От общо 20 ИП с пълен лиценз 17 посредници поддържат търговски портфейл на обща стойност от 37.3 млн.лв. към края на тримесечието. Общо 27 небанкови инвестиционни посредници имат инвестиционен портфейл, който в края на юни 2014 г. се оценява на 10.6 млн.лв.

Графика 12. Търговски портфейл

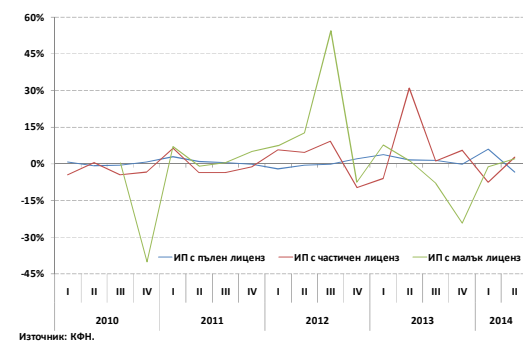
Графика 13. Инвестиционен портфейл

Небанковите инвестиционни посредници реализират възвръщаемост на собствения капитал¹⁶ в размер на -2.3% през второто тримесечие на 2014 г. Негативният финансов резултат на сектора се дължи основно на реализираните загуби от ИП с пълен лиценз, които доминират сектора с тегло 83% по размер на собствения капитал и отрицателна възвръщаемост от -3.4% за периода. Небанковите инвестиционни посредници с частичен и с малък лиценз реализират положителна възвръщаемост на собствения капитал от 2.7% и 2.1% съответно.

¹⁶ Възвръщаемостта на собствения капитал е изчислена като съотношение на нетната печалба за тримесечието без натрупване към средната стойност на собствения капитал от началото и края на съответното тримесечие.

Графика 14. Възвръщаемост на собствения капитал на ИП

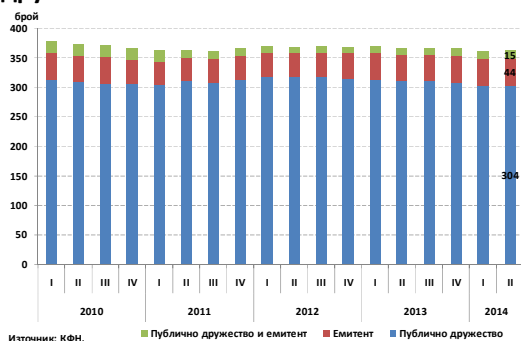

Публични дружества и емитенти

Към края на юни 2014 г. броят на публичните дружества и емитентите е 363. Допълнително емитираният дълг на основния пазар на БФБ през второто тримесечие на 2014 г. е 4.9 млн.лв. Пазарната капитализация намалява осезаемо със -7.4% на тримесечна база и достига 8 303.9 млн.лв. в края на периода. Сектор "Финансови и застрахователни дейности" остава с най-голяма пазарна капитализация, следван от сектор "Преработваща промишленост". Най-голям оборот е реализиран с книжа от сектор "Финансови и застрахователни дейности", а с най-голяма ликвидност се характеризира сектор "Добивна промишленост".

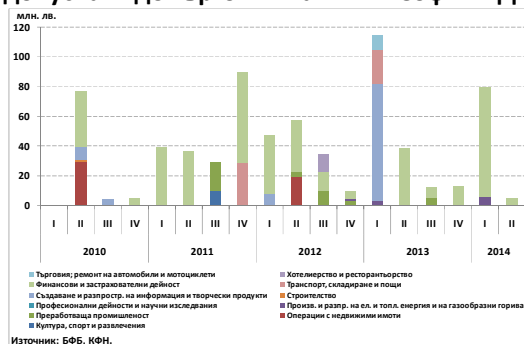
Общият брой на публичните дружества и емитентите през второто тримесечие на 2014 г. е 363 и остава без изменение спрямо предходния период. В структурно отношение публичните дружества се запазват 304, емитентите намаляват с един до 44, а публичните дружества, които имат и емисии дългови ценни книжа, се увеличават с един до 15 в края на м. юни 2014 г.

Графика 15. Брой на публичните дружества и емитентите

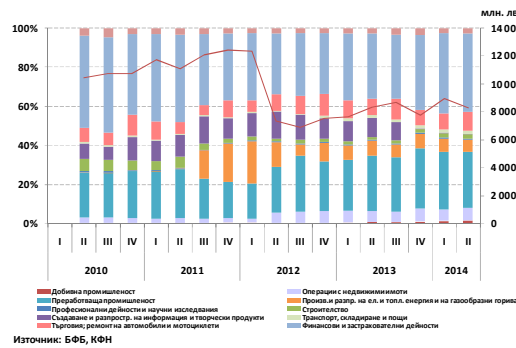
През второто тримесечие на 2014 г. има една нова емисия дългови ценни книжа, допусната до търговия на основния пазар на БФБ с емитент в сектор "Финансови и застрахователни дейности" с общ размер от 4.9 млн.лв.

Графика 16. Нови емисии облигации допуснати до търговия на БФБ – София АД

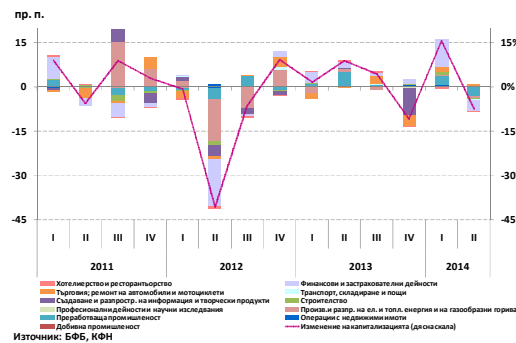

Пазарната капитализация на основния пазар на БФБ намалява със -7.4% на тримесечна база и достига до 8 303.9 млн.лв. към края на второто тримесечие на 2014 г. С най-голяма пазарна капитализация остава сектор "Финансови и застрахователни дейности" (3 329.5 млн.лв.), следван от сектор "Преработваща промишленост" (2 385.5 млн.лв.) и сектор "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" (807.7 млн.лв.). Нарастване на пазарната капитализация през текущото тримесечие се наблюдава единствено за секторите "Добивна промишленост" (12.4%) и "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" (8.9%) и съответно техният принос в изменението на общата пазарна капитализация е 0.16 и 0.74 пр.п. Определящ за посоката и размера на изменението на общата пазарна капитализация е отрицателният принос на сектори "Финансови и застрахователни дейности" (-3.95 пр.п.), "Преработваща промишленост" (-2.92 пр.п.) и "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" (-0.82 пр.п.).

Графика 17. Пазарна капитализация по сектори на БФБ

Графика 18. Принос на изменението на пазарната капитализация по сектори на БФБ

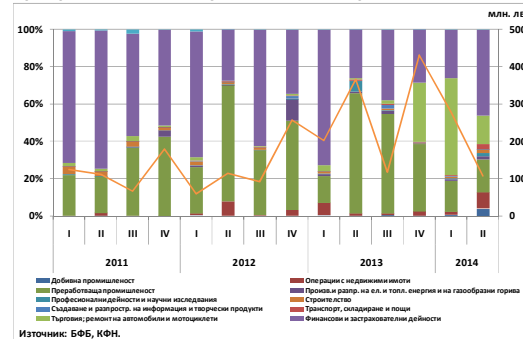

Реализираният оборот на основния пазар на БФБ през второто тримесечие на 2014 г. възлиза на 106.7 млн.лв., което е намаление със -70.8% спрямо същото тримесечие на 2013 г. Спадът в оборота на основния пазар на БФБ на тримесечна база спрямо първото тримесечие на 2014 г. се дължи на по-ниската инвеститорска активност и понижението в ценовите равнища през второто тримесечие на годината.

След две поредни тримесечия на челна позиция секторът "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" отстъпи до трето място с оборот 16.3 млн.лв. Сектор "Финансови и застрахователни дейности" отново оглави класацията по реализиран оборот с 48.8 млн.лв. през второто тримесечие на 2014 г. На второ място остана сектор "Преработваща промишленост" с оборот от 19.0 млн.лв. за тримесечието. Макар в сравнителен план посочените по-горе три сектора да заемат водещо място, в абсолютно изражение

оборотите им намаляват значително и това се отразява на равнището на коефициента на ликвидност¹⁷, където водещите сектори са "Добивна промишленост" (3.60%), "Професионални дейности и научни изследвания" (3.12%) и "Транспорт, складиране и пощи" (2.15%).

Графика 19. Оборот по сектори на БФБ

¹⁷ Коефициентът на ликвидност е изчислен като оборотът е разделен на средната стойност на пазарната капитализация към края на предходното и текущото тримесечие.

Таблица 1. Коефициенти на ликвидност по сектори (%)

Сектор	2011				2012				2013				2014	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Добивна промишленост	0.4%	0.6%	0.3%	0.1%	0.2%	0.1%	0.1%	0.1%	1.7%	0.9%	0.7%	1.1%	1.8%	3.6%
Операции с недвижими имоти	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.3%	2.7%	0.1%	2.0%	3.1%	1.0%	0.3%	2.2%	0.9%	1.8%
Преработваща промишленост	1.0%	0.8%	0.9%	3.2%	0.6%	3.7%	1.7%	6.3%	1.5%	10.8%	2.6%	6.4%	1.8%	0.8%
Произв. и разпр. на ел. и топл. енергия и на газообразни горива	0.0%	0.0%	0.0%	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	5.3%	0.4%	0.5%	0.3%	0.3%	0.5%	0.3%
Професионални дейности и научни изследвания	1.2%	0.2%	0.3%	0.2%	0.6%	1.0%	0.2%	0.8%	1.6%	49.2%	0.8%	1.8%	3.5%	3.1%
Строителство	0.9%	0.5%	0.4%	1.0%	0.4%	0.9%	1.2%	0.6%	1.5%	0.9%	0.8%	0.7%	1.2%	1.1%
Създаване и разпротр. на информация и творчески продукти	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.0%	0.3%	0.3%	1.4%	0.0%
Транспорт, складиране и пощи	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.3%	0.6%	0.1%	1.1%	0.1%	2.1%	0.5%	0.5%	1.2%	2.2%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	0.2%	0.2%	0.3%	0.2%	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%	0.9%	0.5%	0.3%	17.6%	21.2%	2.1%
Финансови и застрахователни дейности	1.8%	1.6%	0.8%	2.1%	0.9%	1.0%	2.5%	3.9%	5.9%	3.5%	1.6%	4.2%	2.2%	1.4%
Хотелиерство и ресторантьорство	0.3%	0.1%	0.4%	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%	0.2%	0.4%	0.1%	0.2%	0.1%	0.3%	0.1%

Източник: БФБ, КФН

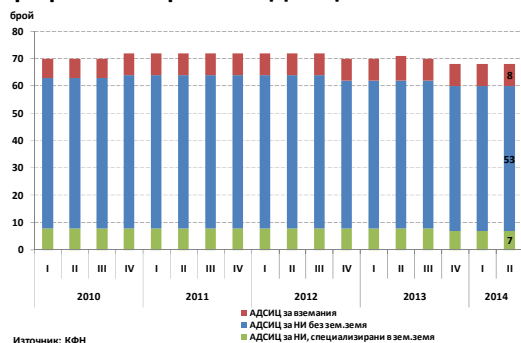
Дружества със специална инвестиционна цел

Дружествата със специална инвестиционна цел са 68 към края на второто тримесечие на 2014 г. Общата стойност на активите намалява с -1.2% на тримесечна база до 1 453.5 млн.лв. в края на м. юни 2014 г., а собственият капитал се увеличава с 2.2% и в края на тримесечието достига 845.8 млн.лв. Нетната печалба за сектора, реализирана през второто тримесечие на 2014 г., е в размер на 10.2 млн.лв. спрямо 7.7 млн.лв. през първото тримесечие на годината, което представлява ръст от 32.5%. Загуба през второто тримесечие на 2014 г. реализира единствено групата на дружествата, специализирани в секюритизация на земеделска земя. Възвръщаемостта на собствения капитал намалява за дружествата, специализирани в секюритизация на недвижими имоти без земеделска земя, но се покачва при дружествата за секюритизация на земеделска земя и на вземания.

Общият брой на дружествата със специална инвестиционна цел към второто тримесечие на 2014 г. е 68. От тях 8 дружества са специализирани в секюритизация на вземания, 53 на недвижими имоти без земеделска земя и 7 на земеделска земя.

земеделска земя и вземания, чиито активи намаляват съответно с -6.9% и -3.3% на тримесечна база и към 30 юни 2014 г. са на нива до 469.2 млн.лв. и 87.1 млн.лв. При АДСИЦ, специализирани в секюритизация на недвижими имоти без земеделска земя, е налице ръст на активите през второто тримесечие на 2014 г. с 2.3%, достигайки 897.1 млн.лв.

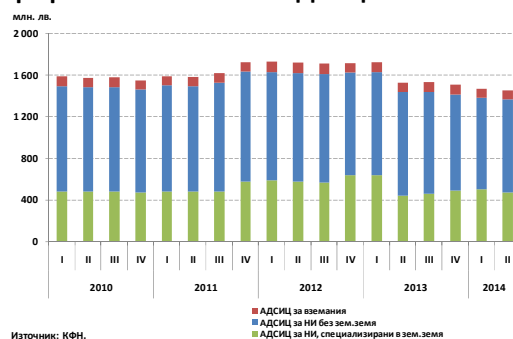
Графика 20. Брой на АДСИЦ

Източник: КФН

Сумата на активите на дружествата със специална инвестиционна цел намалява с -1.2% на тримесечна база и достига 1 453.5 млн.лв. в края на второто тримесечие на 2014 г. Спадът е в резултат на намаление на активите на дружествата, специализирани в секюритизация на

Графика 21. Активи на АДСИЦ

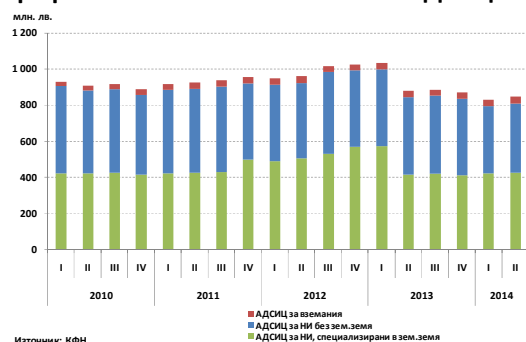

Източник: КФН.

Общата сума на собствения капитал за всички АДСИЦ нараства с 2.2% на тримесечна база до 845.0 млн.лв. в края на второто тримесечие на 2014 г. В отделните групи АДСИЦ по секюритизирани активи

също е налице повишение на общата стойност на собствения капитал. Собственият капитал на АДСИЦ, специализирани в секюритизиране на вземания, нараства с 6.7% през второто тримесечие на 2014 г. и достига 36.9 млн.лв., като основният източник на нарастването е положителното изменение на текущия финансов резултат. Собственият капитал на АДСИЦ, секюритизиращи недвижими имоти без земеделска земя, нараства с 3.8% през тримесечието и към 30 юни 2014 г. достига 386.0 млн.лв. Най-бавно нараства собственият капитал на АДСИЦ, секюритизиращи земеделска земя – с 0.3% до 423.0 млн.лв.

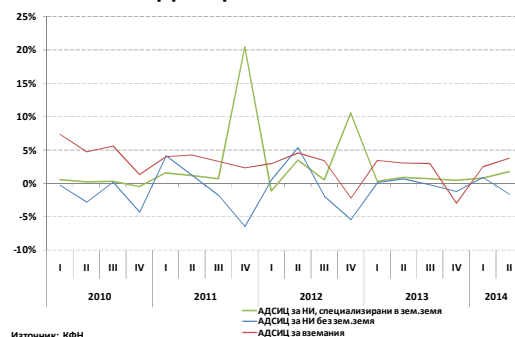
Графика 22. Собствен капитал на АДСИЦ

Средната възвръщаемост на собствения капитал¹⁸ за сектора на дружествата със специална инвестиционна цел намалява от 0.9% на 0.3% през второто тримесечие на 2014 г. Положителна възвръщаемост на собствения капитал през второто тримесечие на 2014 г. реализират АДСИЦ, специализирани в земеделска земя (1.7%), и дружествата за секюритизиране на вземания (3.8%), а за подгрупата АДСИЦ, специализирани в секюритизация на недвижими имоти без земеделска земя, постигнатата възвръщаемост за разглеждания период е отрицателна в размер на -1.6%.

¹⁸ Възвръщаемостта на собствения капитал е изчислена като съотношение на нетната печалба за тримесечието без натрупване към средната стойност на собствения капитал от началото и края на съответното тримесечие.

Графика 23. Възвръщаемост на собствения капитал на АДСИЦ

Източник: КФН.

Застрахователен пазар

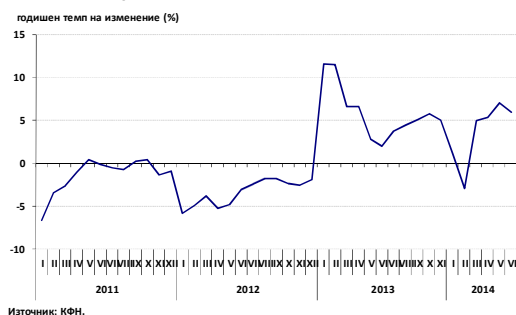
В края на юни 2014 г. общият брой на лицензираните застрахователи със седалище в Република България е 47, като през второто тримесечие едно ново застрахователно дружество (ЗАД Асет иншурънс АД) получава лиценз за извършване на застрахователна дейност. От тях 31 са общозастрахователни дружества, 14 - животозастрахователни дружества и 2 - животозастрахователни кооперации.

Брутният премиен приход, реализиран от застрахователите със седалище в Република България към края на юни 2014 г., възлиза на 891 млн.лв., като се отчита ръст от 7.6% на годишна база при 4.2% за същия период на 2013 година. Основната причина за този тенденция е значителният ръст в премиения приход по животозастраховане. Приходите от премиите им в абсолютна стойност достигат 169 млн.лв. през второ тримесечие на 2014 г., което представлява ръст от 15.4% в сравнение със същия период на 2013 г. Премиеният приход на дружествата по общо застраховане също бележи ръст за разглеждания период от 6.0% на годишна база, като в абсолютна стойност достига 722 млн. лв.

Общо застраховане

Брутният премиен приход по общо застраховане възлиза на 722 млн. лв. през второ тримесечие на 2014 г. Продължава тенденцията на увеличение от последните две години и за разглеждания период приходът достига ръст от 6.0% спрямо същия период на предходната година. Десет от дружествата, извършващи дейност по общо застраховане и през предходните години, отчитат положителен прираст на годишна база.

Графика 24. Брутен премиен приход по общо застраховане

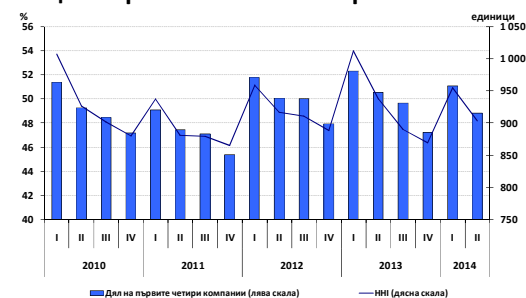
Източник: КФН.

Пазарът на общозастрахователни услуги в края на второ тримесечие на 2014 г. продължава да е силно конкурентен. Пазарният дял на четирите дружества с реализиран най-висок премиен приход¹⁹ към края на разглеждания период

¹⁹ Това са ЗАД „Армеец“ АД, ЗАД „Булстрад Виена Иншурънс Груп“ АД, ЗК „Лев инс“ АД, и „ДЗИ-Общо застраховане“ ЕАД.

намалява на 48.8% при 50.6% в края на второ тримесечие на 2013 г. Стойността на индекса на Херфиндал-Хиршман (ННН)²⁰ съответно също намалява спрямо същия период на 2013 г. и в края на второ тримесечие на 2014 г. достига 904 единици, което е индикатор за намаляване на концентрацията в сектора.

Графика 25. Концентрация на общозастрахователния пазар

Източник: КФН.

Сред типовете застраховки по общо застраховане автомобилното застраховане продължава да е най-голямата линия в общозастрахователния бизнес у нас с дял от 69.6% от премиения приход, въпреки че отчитат леко понижение в ръста на годишна база (-3.0%). Застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“

²⁰ Индексът Херфиндал – Хиршман (ННН) се изчислява като сума на квадратите на пазарния дял на всеки участник на пазара, като неговата стойност варира между 0 и 10 000. При стойност под 1 000 единици пазарът се определя като силно конкурентен, между 1 000 и 1 800 единици – умерена конкурентна среда, а над 1 800 единици – пазарът се характеризира със силна концентрация.

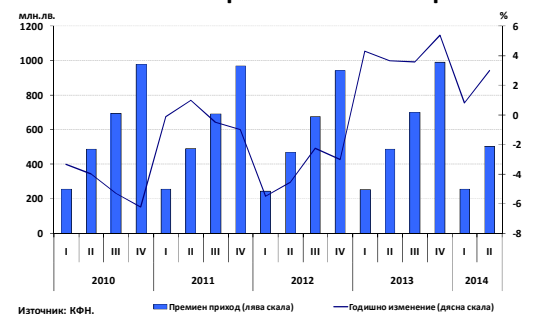
заема дял от 40.5%, а застраховка „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства” - съответно 29.1%.

Графика 26. Структура на brutния премиен приход по общо застраховане по видове застраховки за второ тримесечие на 2014 г.

Източник: КФН.
 Бележка: *Автомобилно застраховане включва застраховки „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“; **Плавателни съдове включва застраховки „Плавателни съдове (морски, речни и по езера и канали)“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“; ***Летателни апарати включва застраховки „Летателни апарати“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“.

Графика 27. Премиен приход по автомобилно застраховане в България

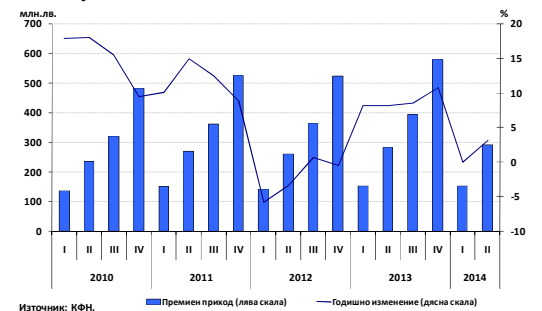

Източник: КФН.
 Бележка: Данните включват застраховки „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ и „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“.

През второ тримесечие на 2014 г. реализираният премиен приход по застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ отчита увеличение в размер на 3.2% спрямо предходната година и възлиза на 291.6 млн.лв. Премиеният приход по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите възлиза на 287.9 млн.лв., по гранична застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ – на 2.0 млн.лв., по застраховка „Гражданска отговорност на превозвача“ – на 1.2 млн.лв.

и по застраховка „Гражданска отговорност за трети държави („Зелена карта“) – на 0.4 млн.лв.

Графика 28. Премиен приход по застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС“ в България

Източник: КФН.

Към края на юни 2014 г. реализираният премиен приход по застраховка „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ възлиза на 209.8 млн.лв. и отчита ръст от 2.8% на годишна база при спад от -2.0% за същия период на 2013 г.

Имуществените застраховки („Пожар и природни бедствия“ и „Други щети на имущество“) представляват следващата по големина бизнес линия на общото застраховане у нас, заемайки дял от 17.0% от brutния премиен приход. През последните две години реализираният премиен приход по тези застраховки относително запазва ръста си (0.22% на годишна база спрямо 2013 г. и 0.15% спрямо 2012 г.) и към края на първо шестмесечие на 2014 г. възлиза на 122.8 млн.лв.

Записаният премиен приход по финансовите застраховки („Кредити“, „Гаранции“, „Разни финансови загуби“ и „Правни разноски“) към края на юни 2014 г. възлиза на 8.2 млн.лв. и бележи лек спад от -0.9% на годишна база спрямо същия период на 2013 г. Застраховка „Разни финансови загуби“ отчита повишение от 10.8% на годишна база, като в абсолютна стойност възлиза на 3.4 млн.лв. Останалите финансови застраховки отчитат спад на годишна база, а най-голям спад на премиите на годишна база се отчита по

застраховка „Гаранции“ (-65.0%), следвани от застраховка “Правни разноси (правна защита)” (-15.6%), като в абсолютна стойност премийният им приход възлиза на 179.5 хил. лв. По застраховка „Кредити” също се наблюдава спад от -1.6%, като в абсолютна стойност премийният приход възлиза на 4.6 млн.лв.

Отстъпените премии на презастрахователи към края на юни 2014 г. са в размер на 110.5 млн.лв. и представляват 15.3% от brutния премийен приход, реализиран в сектора.

Поддържането на висок ръст (от над 100% на годишна база) на премийния приход по застраховка „Заболяване” и през второто тримесечие на 2014 г. отразява еднократния ефект от прелицензирането на здравноосигурителни дружества през втората половина на 2013 г., като този темпът на изменение се очаква да се забави към края на текущата година. В абсолютна стойност премийният приход по този тип застраховка в края на юни е 20.3 млн. лв., докато през същия период на 2013 г. е едва 169 хил. лв.

Изплатените обезщетения по общо застраховане към края на юни 2014 г. са в размер на 334 млн.лв. и отчитат лек спад на годишна база от -1.5%. Този спад се дължи на намаление в изплатените обезщетения по осем вида застраховки, сред които най-голямо влияние оказват намалението по застраховка „Релсови превозни средства” (-7.8%) и по застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС” (-5.3%). Възстановените суми по презастрахователни договори през второ тримесечие на 2014 г. възлизат на 42 млн.лв., което представлява 12.6% от изплатените общо обезщетения от застрахователите по общо застраховане.

Графика 29. Структура на изплатените обезщетения по общо застраховане по видове застраховки за второ тримесечие на 2014 г.

Източник: КФН.
 Бележка: *Автомобилно застраховане включва застраховки "Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства" и "ГО, свързана с притежаването и използването на МПС"; **Плавателни съдове включва застраховки "Плавателни съдове (морски, речни и по езера и канали)" и "ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове"; ***Летателни апарати включва застраховки "Летателни апарати" и "ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати".

Към края на юни 2014 г. в структурата на изплатените обезщетения по общо застраховане най-голям относителен дял (84.0%) продължават да заемат автомобилните застраховки („Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства” и „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС”), следвани от имуществените застраховки („Пожар и природни бедствия” и „Други щети на имущество”) с дял от 6.2%.

В резултат на процеса на прелицензиране на здравноосигурителните дружества в края на 2013 г., най-голямо увеличение в размера на изплатените обезщетения на годишна база през разглеждания период на 2014 г. се отчита по застраховка „Заболяване” (25538%), следвани от „Застраховка на летателни апарати” (1576%), „Застраховка на плавателни съдове” (108%) и „Обща гражданска отговорност” (69%).

Изплатените обезщетения по финансови застраховки отчитат намаление на годишна база в размер на -53.6%, дължащо се на спад по два вида финансови застраховки: по застраховка „Гаранции” (-93.4%), по застраховка „Разни финансови загуби” (-85.9%). Застраховка „Кредити” отчита увеличение на годишна база в размер на 8.0%, а по „Застраховка на

правни разноси” няма изплатени обезщетения.

Брутният коефициент на щетимост в края на юни 2014 г. се увеличава с 8.2 пр.п. на годишна база на 54.9% при 50.7% година по-рано. Най-висок е коефициентът по застраховка „Кредити” (74.1%), следван от застраховка „ГО, свързана с притежаването и използването на МПС” (66.3%) и застраховка “Заболяване” (60.0%). Наблюдаваният скок в стойностите на коефициента по застраховка “Заболяване” се дължи на включването на спечелените премии и съответно на предявените претенции на прелицензираните здравноосигурителни дружества към общозастрахователни дружества.

Таблица 2. Брутен коефициент на щетимост (%)

	Юни.13	Юни.14
Злополука	30.4	29.1
Заболяване	45.3	60.0
Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	65.4	57.6
Релсови превозни средства	0.3	0.7
Летателни апарати	23.8	-37.9
Плавателни съдове	102.1	42.4
Товари по време на превоз	21.1	16.8
Пожар и природни бедствия	20.8	46.3
Други щети на имущество	17.9	32.6
ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	57.6	66.3
ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	2.5	0.9
ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	-78.9	14.3
Обща гражданска отговорност	32.1	11.1
Кредити	35.0	74.1
Гаранции	-111.0	30.2
Разни финансови загуби	117.9	13.6
Правни разноси	0.0	0.0
Помощ при пътуване	32.2	33.3
Общо	50.7	54.9

В края на второ тримесечие на 2014 г. коефициентът на разходите, отчитащ ефикасността от оперативна гледна точка, се увеличава от 34.5% година по-рано на 35.7%. Той продължава да е най-висок по застраховка „Правни разноси” (132.4%). Размерът на извършените разходи е повече от 50% от премиения приход, реализиран по застраховка „Помощ при пътуване”, „Разни финансови загуби”, „Кредити” и „Други щети на имущество”. Най-голямо намаление на коефициента на годишна база се наблюдава при застраховка „Гаранции” и застраховка „Заболяване”, а най-голямо увеличение по застраховка „Кредити”.

Таблица 3. Брутен коефициент на разходи (%)

	Юни.13	Юни.14
Злополука	47.3	46.4
Заболяване	56.8	29.9
Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	41.8	42.1
Релсови превозни средства	38.2	37.5
Летателни апарати	17.0	14.7
Плавателни съдове	40.9	47.1
Товари по време на превоз	46.5	45.1
Пожар и природни бедствия	38.7	38.4
Други щети на имущество	55.9	53.5
ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	24.5	27.3
ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	17.6	13.2
ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	22.6	21.6
Обща гражданска отговорност	33.3	35.7
Кредити	19.6	53.9
Гаранции	77.9	37.5
Разни финансови загуби	54.9	57.5
Правни разноси	113.5	132.4
Помощ при пътуване	66.6	64.4
Общо	34.5	35.7

Брутният комбиниран коефициент, използван в световен мащаб като индикатор за измерване на рентабилността на актюерската дейност, определя дела на изплатените обезщетения и разходите за дейността като процент от брутния премиен приход. Към края на юни 2014 г. брутният комбиниран коефициент на дружествата по общо застраховане достига 90.6% и се увеличава с 6.3 пр.п. на годишна база. Стойността му надхвърля 100% по застраховките „Правни разноси (правна защита)” (132.4%) и по застраховка „Кредити” (128.0%). Значително подобрене бележи коефициентът по застраховка „Летателни апарати”, който намалява от 40.8% до -23.2% на годишна база (единствено този тип застраховка бележи отрицателни стойности), а коефициентът по застраховка „Разни финансови загуби” намалява с -58.8 пр.п. на годишна база.

Таблица 4. Брутен комбиниран коефициент (%)

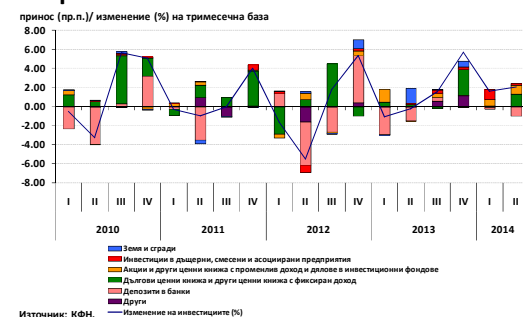
	Юни.13	Юни.14
Злополука	77.7	75.5
Заболяване	102.1	89.9
Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	107.2	99.7
Релсови превозни средства	38.5	38.2
Летателни апарати	40.8	-23.2
Плавателни съдове	143.0	89.5
Товари по време на превоз	67.6	61.9
Пожар и природни бедствия	59.4	84.7
Други щети на имущество	73.8	86.1
ГО, свързана с притежаването и използването на МПС	82.1	93.6
ГО, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	20.2	14.1
ГО, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	-56.3	36.0
Обща гражданска отговорност	65.4	46.9
Кредити	54.6	128.0
Гаранции	-33.1	67.6
Разни финансови загуби	172.9	71.1
Правни разноси	113.5	132.4
Помощ при пътуване	98.8	97.7
Общо	85.3	90.6

Към края на юни 2014 г. общата стойност на активите на общозастрахователните дружества нараства с 1.8% спрямо края на първото тримесечие и достига 2 144 млн.лв. Стойността на инвестициите на тези дружества също нараства (с 2.1%) на тримесечна база, и в края на юни 2014 г. възлиза на 1 352 млн.лв., заемайки 63.1% от общата стойност на активите. Най-голям принос за ръста на инвестиционния портфейл през разглеждания период имат експозициите в дългови ценни книжа и други ценни книжа с фиксиран доход (1.29 пр.п.), следвани от инвестициите в акции, други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове (0.92 пр.п.) и от стойността на инвестициите в земя и сгради (0.60 пр.п.). Отрицателен принос от (-0.98 пр.п.) отчитат експозициите в банкови депозити, които през тримесечието намаляват с -3.14%.

Тази динамика не променя структурата на инвестиционния портфейл по размер на дела им, където разпределението е следното: дългови ценни книжа и други ценни книжа с фиксиран доход с дял от 41.6%, следвани от депозити в банки (29.6%), земя и сгради (10.9%), акции, други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове (10.3%), инвестиции в дъщерни, смесени и

асоциирани предприятия (5.8%) и други (2%).

Графика 30. Динамика на инвестиционния портфейл на дружествата по общо застраховане

Собственият капитал на застрахователите по общо застраховане се увеличава с 12.6% на годишна база и в края на юни 2014 г. възлиза на 650 млн.лв. Ръстът по този параметър се дължи на еднократния ефект от прелицензирането на здравноосигурителните дружества в застрахователи по общо застраховане. Без тях, изменението на собствения капитал на общозастрахователните дружества намалява на годишна база с -2.8%, което се дължи основно на намаление на финансовия им резултат за периода.

Активите на дружествата към края на юни 2014 г. също се увеличават с 9.7% на годишна база, а ако не се отчитат активите на прелицензираните здравноосигурителни дружества, увеличението възлиза на 4.2%.

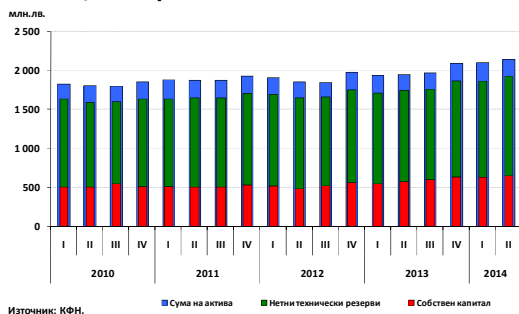
Всички дружества по общо застраховане разполагат с необходимите собствени средства, намалени с нематериалните активи, за покритие на границата си на платежоспособност. Границата на платежоспособност края на юни 2014 г. достига 226 млн.лв., а гаранционният им капитал възлиза на 195 млн.лв. Покритието на границата на платежоспособност в края на юни 2014 г. се изчислява на 239.0%, като капиталът, с който разполагат дружествата значително надхвърля капиталовите изисквания.

Брутните технически резерви, заделени от общозастрахователните дружества, достигат в края на юни 2014 г. 1 272 млн.лв., нараствайки с 8.9%. Нетните

технически резерви също се увеличават на годишна база (8.7%), достигайки 1 627 млн.лв. Традиционно резервът за предстоящи плащания заема най-голям дял в брутните технически резерви (59.7%), като към края на юни 2014 г. те се увеличават с 10.3% на годишна база и възлизат на 971 млн.лв.

Нарастване от 2.9% на годишна база се наблюдава и в размера на пренос-премийния резерв, който в края на периода възлиза на 549 млн.лв. Резервът за неизтекли рискове нараства с най-бързи темпове на годишна база (32.3%), но заема малък дял от 0.9% в общия размер на брутните технически резерви, като в края на второ тримесечие 2014 г. възлиза на 15 млн.лв. Размерът на резерва за бонуси и отстъпки се увеличава значително (20.9%) на годишна база, но в абсолютна стойност е едва 7 млн.лв. или 0.4% от всички брутни технически резерви и не оказва голямо влияние върху общия ръст. Заделените други резерви към второ тримесечие на 2014 г. възлизат на 80 млн.лв. и нарастват с 28.7% спрямо същия период на предходната година.

Графика 31. Активи, собствен капитал и нетни технически резерви на дружествата по общо застраховане.

В края на юни 2014 г. дружествата в сектора по общо застраховане отчитат положителен технически резултат от 12.3 млн.лв. при 28.4 млн.лв. в края на същия период на 2013 г. Намалението се дължи на увеличение на възникналите претенции, нетните оперативни разходи и на другите технически разходи. Възвръщаемостта на активите за разглеждания период възлиза на 2.8%, отбелязвайки значителен ръст от

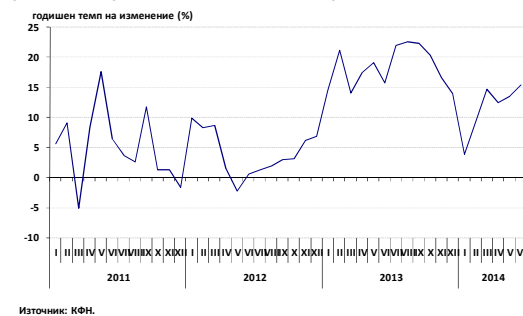
31.1 пр.п. в сравнение с възвръщаемостта година по-рано. Възвръщаемостта на собствения капитал бележи обратната тенденция, като намалява с -8.7 пр.п. и в края на периода 2014 г. възлиза на 5.1%.

Реализираните приходи от инвестиции от общозастрахователните дружества възлизат на 51 млн.лв., като се увеличават с 41.6% на годишна база в сравнение с приходите от инвестиции през второ тримесечие на 2013 г. Разходите по инвестиции се увеличават с 16.2% на годишна база в сравнение с отчетените към края на юни 2013 г. и възлизат на 16.4 млн.лв. Отрицателните разлики от преценка представляват 76.4% от стойността на разходите по инвестиции и се увеличават с 28.5% на годишна база, 18.3% са разходите по управление на инвестиции и 5.4% са загубите от реализация на инвестиции.

Животозастраховане

Обемът на брутния премиен приход, записан от животозастрахователите през първата половина на 2014 г., отчита ръст от 15.4% на годишна база и възлиза на 169 млн.лв. Този ръст е съпоставим с нарастване на премиения приход от 15.8% на годишна база през същия период на предходната година.

Графика 32. Брутен премиен приход, реализиран от животозастрахователите

Спад на премиения приход на годишна база към края на второ тримесечие на 2013 г. отчита само един от животозастрахователите и неговият пазарен дял възлиза на 3.4%, като към края на същия период на 2013 г. съвкупният пазарен дял на животозастрахователите с

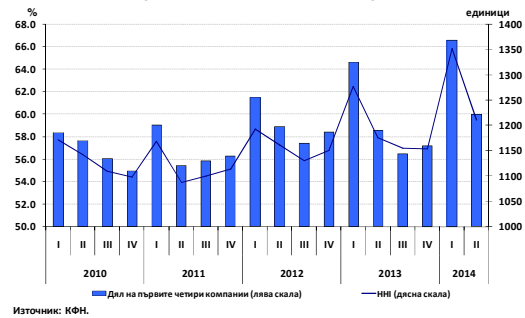
отрицателен годишен темп на прираст е бил 18.7%.

През първото тримесечие на 2014 г. броят на действащите договори се покачва на 978 хил. при 959 хил. през същия период на предходната година, което представлява ръст от 1.9% на годишна база. Новосключените договори също се увеличават с 1.3% на годишна база и възлизат на 174 хил. Освен противоположната динамика сред застраховките, които са пряко свързани с процеса на прелицензиране на здравноосигурителните дружества, където се отчита нарастване на броя договори по застраховка „Заболяване” и „Допълнителна застраховка” за сметка на договорите по Постоянна здравна застраховка, се наблюдава и нарастване на броя договори по смесена застраховка „Живот” и намаление в броя договори по Застраховка „Живот”, свързана с инвестиционен фонд.

Записаните премии по новосключените договори през второ тримесечие на 2014 г. нарастват с 10.4% на годишна база и възлизат на 70 млн.лв.

Съвкупният пазарен дял на четирите животозастрахователни дружества, реализирали най-висок премиен приход²¹ през второ тримесечие на 2014 г. се увеличава на годишна база и към края на периода достига 60.0% при 58.6% през второ тримесечие на 2013 г. В края на разглеждания период индексът Херфиндал – Хиршман (НИ) също с повишава на годишна база, достигайки 1211 единици, което определя пазарът като умерено конкурентен със засилване на концентрацията през последната година.

Графика 33. Концентрация на животозастрахователния пазар

Половината от всички видове застраховки, реализирани от животозастрахователните дружества, отбелязват ръст в края на второ тримесечие спрямо същия период на 2013 г. Техният общ относителен дял в структурата на животозастрахователните застраховки представлява 85.2%, поради което и общият тренд на изменение на застраховките е положителен, отчитайки ръст от 14.6% общо за сектора към края на юни 2014 г.

В резултат на еднократния ефект от прелицензирането на здравноосигурителните дружества в края на 2013 г., в края на второ тримесечие най-голям ръст (233.6%) на годишна база бележи премиеният приход по застраховка „Заболяване”. „Застраховка пенсия или рента” също отчита нарастване с 19.5% на годишна база, следвана от застраховка „Живот”, обхващаща смесена застраховка „Живот” и рисковата застраховка „Живот” (с покрит само риска „смърт”), която отчита ръст от 14.2% на годишна база. Реализираният премиен приход по застраховка „Женитбена и детска застраховка” също се характеризира с положително изменение (ръст от 1.4% на годишна база).

Спад в brutния премиен приход отбелязват четири типа застраховки - „Постоянна здравна застраховка” (спад от -38.3%), застраховка „Живот” свързана с инвестиционен фонд (спад от -20.4%), застраховка „Злополука (вкл. производствени злополуки и професионални заболявания)” (спад от -11.6%) и Допълнителна застраховка (спад от -2.7%).

²¹ Това са ЗАД „Алианц България Живот” АД, ЗАД „Булстрад Живот Виена Иншурънс Груп” АД, ЗК „Уника Живот” АД и „ДЗИ-Животозастраховане” ЕАД.

Структурата на портфейла на животозастрахователите по видове застраховки към края на юни 2014 г. остава непроменена спрямо същия период на 2013 г. Основен дял продължават да заемат застраховка „Живот“ (55.4%) и „Застраховка за пенсия и рента“ (20.8%).

Графика 34. Брутен премиен приход в животозастраховането по видове застраховки

Източник: КФН.

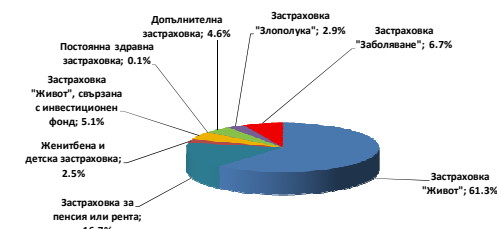
Отстъпените на презастрахователи премии от животозастрахователите през второ тримесечие на 2014 г. възлизат на 6.8 млн.лв. и представляват 4.0% от брутния премиен приход в сектора. В структурата на отстъпените премии на презастрахователи по видове застраховки с най-голям относителен дял е застраховка „Живот и рента“ с дял от 29.5%, „Допълнителна застраховка“ (с дял 25.9%) и застраховка „Заболяване“ (с дял 24.5%).

През второ тримесечие на 2014 г. изплатените суми и обезщетения от животозастрахователите възлизат на 64 млн.лв. по общо 61 хил. броя искове, при изплатени 54 млн.лв. през същия период на 2013 г. по общо 29 хил. броя искове. Най-голям дял в тях имат изплатените претенции по договори с изтекъл срок или настъпил падеж (44.5%) и по откупените (изцяло или частично) застрахователни договори (26.4%), следвани от изплатените суми и обезщетения по други искове (19.0%) и изплатените претенции при смърт (10.1%). Спрямо края на юни 2013 г. се отчита ръст в броя на исковете със 107.1%, дължащ се на скок в броя на други обезщетения. Ръст в размер на 16.7% се наблюдава и по изплатените през второ

тримесечие на годината суми и обезщетения.

В общата структура на изплатените претенции най-голям е дялът на застраховка „Живот“ (61.3%), в рамките на която 84.8% от плащанията са по смесена застраховка „Живот“. Следващи по относителен дял са застраховките за пенсия и рента (16.7%), застраховка „Заболяване“ (6.7%), застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд (5.1%), „Допълнителна застраховка“ (4.6%).

Графика 35. Структура на изплатените претенции от животозастрахователите по видове застраховки в края на юни 2014 г.

Източник: КФН.

Традиционно откупи са отчетени по застраховки „Живот“ и рента, „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, и „Женитбена и детска застраховка“, като общата им стойност намалява с -3.7% на годишна база и възлиза на 16.9 млн.лв. Броят на откупите възлиза на 5.2 хил.лв. при 5.7 хил.лв. към края на юни предходната година. Откупните стойности по застраховка „Живот“ и рента намаляват с -7.2%, както и по застраховка „Женитбена и детска застраховка“ (с 2.3%), докато по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд се увеличават с 26.0% на годишна база.

Възстановените суми и обезщетения по презастрахователни договори възлизат на 2.3 млн.лв., което е 3.7% от изплатените през периода претенции по животозастраховане.

Разходите, извършени от животозастрахователите във връзка с осъществяване на дейността им в края на юни 2014 г. нарастват със 7.9% на годишна база и достигат общо на 48.3 млн.лв., което

представлява 28.6% от брутния премиен приход, реализиран за периода.

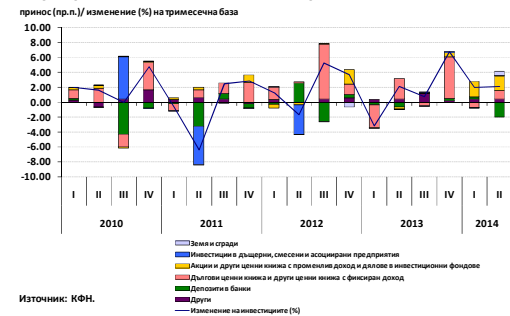
Извършените разходи, свързани с дейността по застраховки „Живот“ и рента преобладават с дял от 68.0%, следвани от разходите по застраховка „Злополука“ (10.4%), „Допълнителна застраховка“ (7.7%) и застраховка „Заболяване“ (7.2%).

В края на второ тримесечие на 2014 г. животозастрахователните дружества управляват активи на обща стойност 1 270 млн.лв. и отчитат увеличение с 3.5% на тримесечна база. Стойността на инвестициите на животозастрахователите към края на първо тримесечие на 2014 г. е 1 млрд.лв., което представлява 78.8% от общата сума на активите в сектора. В края на второ тримесечие на 2014 г. инвестициите отчитат ръст в размер на 2.1% спрямо края на юни 2013 г.

Стойността на инвестициите в акции, други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове нараства с 26.2% през тримесечието и допринася с 2.0 пр.п. към общия ръст на инвестициите, следвани от инвестициите в дългови ценни книжа и други ценни книжа с фиксиран доход (1.13 пр.п.), земя и сгради (0.54 пр.п.) и други (0.39 пр.п.). Инвестициите в банкови депозити отчитат отрицателно изменение от -16.6%, което има отрицателен принос от -2.0 пр.п. към ръста на инвестициите.

Тази разнопосочна динамика рефлектира върху структурата на инвестиционния портфейл по размер на заемания дял, като депозитите в банки с дял от 9.9% биват изместени от второто място от инвестициите в дъщерни, смесени и асоциирани предприятия, чийто дял в края на м. юни 2014 г. възлиза на 10.8%. Инвестициите в акции, други ценни книжа с променлив доход и дялове в инвестиционни фондове заемат четвърти по големина дял от 9.5%, а инвестициите в „Други“ отпадат на пето място с дял от 9.3%.

Графика 36. Динамика на инвестиционния портфейл на животозастрахователите

Ангажираният в животозастрахователния сектор собствен капитал нараства с 9.5% на годишна база и към края на март 2014 г. възлиза на 358 млн.лв.

Общият размер на собствените средства в животозастрахователния сектор, намалени с нематериалните активи, възлиза на 220 млн.лв., а границата на платежоспособност на 56 млн.лв. Покритието на границата на платежоспособност със собствени средства, намалени с нематериалните активи, към края на юни 2014 г. се изчислява на 394%, като всички дружества разполагат с достатъчно средства да гарантират изпълнение на дългосрочните си задължения.

Брутните технически резерви, заделени от животозастрахователите към края на юни 2014 г., нарастват с 14.8% на годишна база и възлизат общо на 782 млн.лв. Всички технически резерви бележат увеличение на годишна база с изключение на други технически резерви.

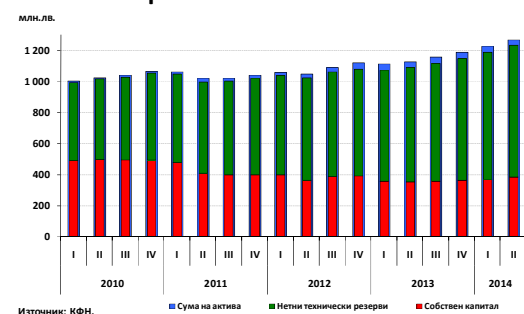
Основен дял в брутния размер на техническите резерви на животозастрахователите заемат математическият резерв и резервът „Капитализирана стойност на пенсиите“, които възлизат съответно на 541 млн.лв. (69.3% от общия размер на резервите) и на 151 млн.лв. (19.4% от общия размер на резервите).

Най-голям ръст на годишна база от 121.7% бележи резервът за бонуси и отстъпки, но неговият дял в общите технически резерви е едва 0.1%. Влияние за общото повишаване оказват

капитализираната стойност на пенсиите с ръст от 34.3% и абсолютна стойност от 151 млн. лв., пренос-премийния резерв с ръст от 23.5% (49 млн. лв.) и математическия резерв, който нараства с 10.3% на годишна база, но е с най-голям относителен дял. Резервът за предстоящи плащания (36.0 млн. лв.) нараства със 7.1% спрямо второ тримесечие на 2013 г., а резервът за бъдещо участие в дохода възлиза на 5.5 млн.лв., като нараства с 4.0% на годишна база.

Размерът на заделения към края на юни 2014 г. резерв по застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд, нараства със 8.4% на годишна база и достига 83 млн.лв.

Графика 37. Активи, собствен капитал и нетни технически резерви на животозастрахователите

Техническият резултат, постигнат от животозастрахователите в края на второ тримесечие на 2014 г., е положителен и възлиза на 14.6 млн.лв. при 10.1 млн.лв., отчетен към юни 2013 г. Това подобрение се дължи основно на силните финансови резултати. Балансът на брунтните начислени премии, приходите от инвестиции и други технически приходи, нетни от презастраховане, нарастват с по-бързи темпове, отколкото нарастват нетните оперативни разходи и разходите по инвестиции. Общият нетен финансов резултат за разглеждания период отчита

Осигурителен пазар

Към края на юни 2014 г. нетните активи на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) достигат 7 554.8 млн.лв. Нарастването през второто тримесечие се дължи на брунтните постъпления от осигурителни вноски по партидите на осигурените лица, които в

акумулирана печалба от 16.0 млн.лв. при отчетен отрицателен финансов резултат от 13.2 млн.лв. за същия период на 2013 г.

Приходите от инвестиции на животозастрахователите нарастват с 20.5% на годишна база и към края на юни 2014 г. възлизат общо на 33.2 млн.лв., от които 29.9 млн.лв. са по техническата част на отчета за доходите, а 3.3 млн.лв. – по нетехническата. Увеличението се дължи най-вече на ръста в приходите от положителни разлики от преоценка на стойността на инвестициите (39.2%) и в приходите от други инвестиции (14.7%). Разходите по инвестиции в сектора намаляват значително с -63.8% и възлизат на 12.6 млн.лв. Основаната причина за това е реализирано намаление по всички видове разходи по инвестиции, най-голямото от които е намалението в размер на -86.2% в разходите за загуби от реализация на инвестиции и разходи по управление на инвестициите. Разходите по инвестиции по техническия отчет на животозастрахователите възлизат на 11.7 млн. лв., а по нетехническия отчет са в размер на 1 млн. лв.

В състава на общите приходи от инвестиции 43.2% или 14.3 млн.лв. са приходи от други инвестиции, 37.0% или 12.3 млн.лв. са положителните разлики от преоценка стойността на инвестициите, 18.6% са печалбите от реализация на инвестиции, 1.2% приход от земя и сгради и 0.02% представляват приход от дялове участия.

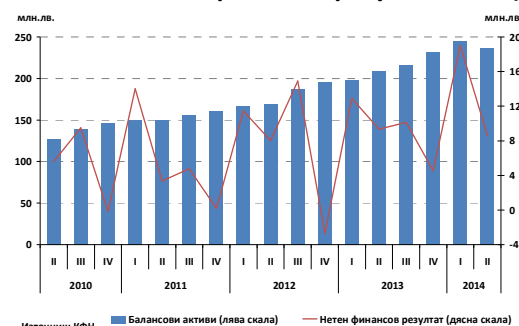
Отрицателните разлики от преоценка представляват 71.9% или 9.0 млн. лв. от общите разходи по инвестиции, 26.1% са загуби от реализация на инвестициите представляват (или 3.3 млн.лв. от разходите по инвестиции) и 2.0% представляват разходи по управление на инвестициите, включително лихви.

края на юни 2014 г. възлизат на 4.2 млн. души общо във всички фондове, и на положителния инвестиционен резултат от управляваните средства.

Пенсионноосигурителни дружества

Стойността на балансовите активи на пенсионноосигурителните дружества (ПОД) към края на второто тримесечие на 2014 г. намалява с 8.6 млн.лв. спрямо предходното тримесечие. Такава динамика се отчита за пръв път от 2008 г. и е следствие на изплатените през м. април средства (15.3 млн.лв.) под формата на дивидент на акционерите на ПОК „Доверие“ АД. Въпреки това намаление балансовите активи на ПОД на годишна база нарастват с 13.2% като в края на периода са в размер на 236.4 млн.лв. Подобна динамика се наблюдава при общия нетен финансов резултат на ПОД, който към края на юни 2014 г. е 27.6 млн.лв. и се е увеличил с 24.0% в сравнение със същия период на 2013 г.

Графика 38. Динамика на балансовите активи и нетния финансов резултат на ПОД

Традиционно и през второто тримесечие на 2014 г. ПОД продължават да поддържат сравнително високо равнище на капиталова адекватност. Средната стойност на капиталовата адекватност достига 314.2% към края на юни, което значително надхвърля нормативно определената долна граница от 50% от минималния капитал. Показателят по отделни дружества варира в широки граници – между 51.2% и 837.4%. Размерът на собствения капитал, определен съгласно разпоредбите на Наредба № 10 от 26 ноември 2003 г. за изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на

ПОД и към минималните ликвидни средства на ПОД и на управляваните от него ФДПО, е над 2.5 млн.лв., в съответствие с разпоредбите на чл. 121в, ал. 2 и ал. 4 на КСО.

Ликвидните средства на ПОД и управляваните ФДПО също значително надвишават нормативно регламентирания минимален размер. Размерът на заделените резерви в ПОД за гарантиране на минималната доходност във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (ФДЗПО) към края на юни 2014 г. е 77.6 млн.лв. и е в съответствие със законовите разпоредби, а средствата от резервите са инвестирани по нормативно установения ред.

Таблица 5. Капиталова адекватност и ликвидност на ПОД и ФДПО

	II'2013	II'2014
Капиталова адекватност на ПОД(%)	297.5	314.2
Ликвидност на ПОД (коеф.)	13.9	9.1
Ликвидност на УПФ (коеф.)	135.9	120.7
Ликвидност на ППФ (коеф.)	111.2	134.5
Ликвидност на ДПФ (коеф.)	80.2	139.1
Ликвидност на ДПФПС (коеф.)	115.8	132.3

Забележка: Показателите са изчислени като средно-аритметична от стойността на отделните ПОД/ФДПО.
Източник: КФН.

Степента на покритие на регистрирания капитал се движи в широки граници между 50.7% и 417.3%. Средната стойност на показателя в края на второто тримесечие на 2014 г. е 193.4% спрямо 176.7% към края на същия период на 2013 г. При три от деветте ПОД се наблюдава намаление на стойността на показателя спрямо предходната година.

Рентабилността на собствения капитал се повишава с 0.8 пр.п. спрямо година по-рано. Диапазонът на рентабилността на собствения капитал по отделни ПОД се разширява, като най-ниската му стойност е (-30.1%), а най-високата е 40.6%.

Таблица 6. Анализ на собствения капитал на ПОД

	II'2013	II'2014
Степен на покритие на регистрирания капитал	176.7	193.4
Рентабилност на собствения капитал	9.7	10.5

Забележка: Данните са в проценти. Показателите са изчислени като средноаритметична от стойността на отделните ПОД/ФДПО.
Източник: КФН.

Степента на покритие на активите на управляваните ФДПО е в границите между 2.0% и 5.9%. Средната стойност на показателя към края на юни 2014 г. намалява до 3.6% спрямо 4.9% към края на същия период на 2013 г. Отчетеното понижение от -1.3 пр.п. се дължи на намалението на стойността на този показател при по-голяма част от дружествата. Минимално увеличение на стойността на показателя (средно 0.2 пр.п.) се наблюдава само при две дружества.

Таблица 7. Анализ на активите на ПОД

	II'2013	II'2014
Степен на покритие на активите на ФДПО	4.9	3.6
Ръст на активите на ПОД	23.3	13.2

Забележка: Данните са в проценти. Коефициентът на покритие на активите е изчислен като средноаритметична от стойността на отделните ФДПО.
Източник: КФН.

Към края на второто тримесечие на 2014 г. само две ПОД отчитат отрицателна стойност на показателя "Ръст на активите на ПОД", а при всички други дружества тази стойност е положителна. Нарастването на активите на ПОД спрямо края на юни 2013 г. е 13.2%, като за сравнение за същия период година по-рано нарастването е било 23.3%. Стойността на показателя намалява в резултат на забавяне на нарастването при по-голяма част от ПОД, в т.ч. намаляване на активите на две ПОД. Въпреки регистрирания при четири дружества ускорен ръст на показателя спрямо същото тримесечие на 2013 г. общото намаление е с -10.1 пр.п. За отделните дружества показателят за ръст на активите е в широки граници, между (-23.6%) и 34.1%.

Таблица 8. Анализ на приходите и разходите на ПОД

	II'2013	II'2014
Ефективност на дейността на ПОД	131.4	138.8

Забележка: Данните са в проценти. Показателите са изчислени като средноаритметична от стойността на отделните ПОД/ФДПО.
Източник: КФН.

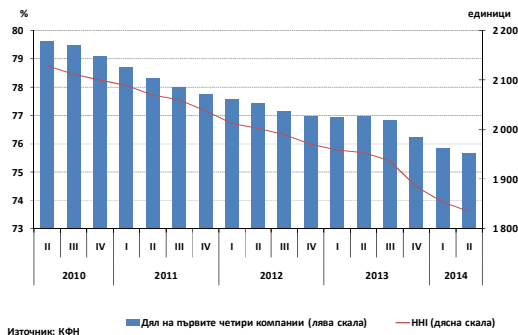
Към края на второто тримесечие на 2014 г. само едно дружество отчита текуща загуба от дейността. Средната стойност на показателя за ефективност на дейността на ПОД за разглеждания период е 138.8%, като спрямо същия период на 2013 г. се наблюдава увеличение от 7.3 пр.п. Тази динамика на ефективността се наблюдава при седем от дружествата, а при две дружества се отчита намаление на показателя през разглеждания период. Стойността на показателя варира в границите между 43.6% и 212.9%.

В сравнение с края на второто тримесечие на 2013 г. приходите на ПОД формирани чрез такси и удържки от пенсионните фондове нарастват с 22.6%, като стойността им в края на юни 2014 г. е 60.9 млн.лв.

Към края на юни 2014 г. делът на първите четири компании на пазара на пенсионноосигурителни услуги²², според балансовите активи на управляваните ФДПО е на ниво 75.7%, като спрямо края на първото тримесечие на 2014 г. е регистрирано намаление от 0.1 пр.п. Низходящата тенденция относно концентрацията на пазара на допълнително пенсионно осигуряване, измерена чрез индекса на Херфиндал-Хиршман (ННН), продължава и през текущия период, като към края на второто тримесечие на 2014 г. достига стойност от 1834. Въпреки продължаващата трайна тенденция на намаляване, пенсионноосигурителният пазар все още се характеризира с висока степен на концентрация.

²² Това са ПОК „Доверие“ АД, ПОД „Алианс България“ АД, ПОК „Съгласие“ АД, ПОК „ДСК-Родина“ АД.

Графика 39. Концентрация на пенсионноосигурителния пазар

Източник: КФН

Фондове за допълнително пенсионно осигуряване

През второто тримесечие на 2014 г. размерът на балансовите активи на ФДПО нараства, което се дължи на постъпленията от осигурителни вноски и положителния резултат от инвестирането на средствата. През периода март – юни 2014 г. балансовите активи на ФДПО са се увеличили общо с 4.5% на тримесечна база, докато през същия период на 2013 г. балансовите активи нарастват с 3.4%.

Темпът на изменение на активите е различен по видове фондове, като при универсалните пенсионни фондове (УПФ) нарастването е 4.8%. Най-малък ръст се наблюдава при доброволните пенсионни фондове (ДПФ), където увеличението е с 2.4%. Нарастването на активите на единствения осъществяващ дейност доброволен пенсионен фонд по професионални схеми (ДПФПС) е най-значително (5.3%), което отчасти се дължи на ниската им абсолютна стойност.

Таблица 9. Ръст на балансовите активи на ФДПО (%)

	II'2013	II'2014
ОБЩО	3.4	4.5
УПФ	3.8	4.8
ППФ	2.7	3.6
ДПФ	0.5	2.4
ДПФПС	5.8	5.3

Забележка: Ръстът е изчислен в проценти за съответното тримесечие

Източник: КФН.

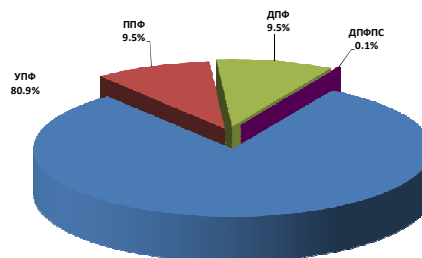
Пазарните дялове на отделните дружества на база размер на

управляваните активи на пенсионните фондове не се променят съществено. ПОД, което има най-голям пазарен дял, заема 28.0% по критерия балансови активи на управляваните ФДПО, а това с най-малък пазарен дял заема 0.7%.

В резултат на по-високите темпове на нарастване на балансовите активи на УПФ, делът им в общите балансови активи на ФДПО в края на юни 2014 г. се разширява с 1.2 пр.п. за сметка на дяловете на ДПФ и професионалните пенсионни фондове (ППФ) в сравнение със същия период на предходната година. Към края на второто тримесечие на 2014 г. балансовите активи на универсалните пенсионни фондове заемат най-голям относителен дял (80.9%), следвани от доброволните и професионалните (9.5%) и доброволния пенсионен фонд по професионални схеми (0.1%).

Към края на юни 2014 г. нетните активи на ФДПО са в размер на 7 554.8 млн.лв. Те показват общата стойност на натрупаните средства на осигурените лица и представляват ключов индикатор за състоянието на системата за допълнително пенсионно осигуряване.

Графика 40. Структура на нетните активи по видове ФДПО в края на юни 2014 г.

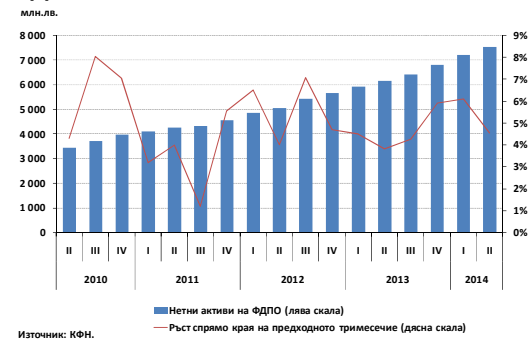

Източник: КФН.

Наблюдаваните тенденции при балансовите активи се отчитат и при нетните активи. През второто тримесечие на 2014 г. нетните активи на ФДПО нарастват с 4.6% на тримесечна база, като през същия период на 2013 г. регистрираното увеличение е 3.8%. Темпът на изменение на нетните активи през второто тримесечие на 2014 г. се различава по видове фондове, като най-значителен е

при ДПФПС (5.2%). Следвайки тенденцията на увеличение на нетните активи на ФДПО, през разглежданото тримесечие на 2014 г. отново се наблюдава ръст с 4.9%, 3.7% и 2.5% съответно за УПФ, ППФ и ДПФ. В структурно отношение традиционно най-голям относителен дял имат УПФ (80.9%), следвани от ДПФ и ППФ (9.5%) и ДПФПС (0.1%).

Графика 41. Динамика на нетни активи на ФДПО

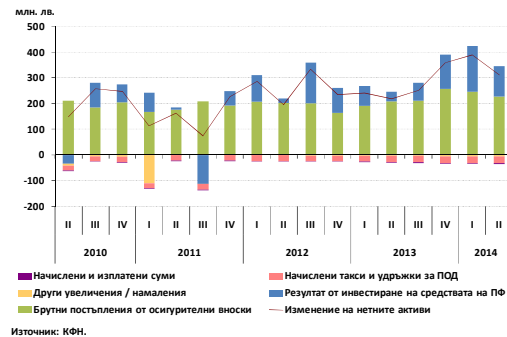

Източник: КФН.

Източниците за нарастване на нетните активи на ФДЗПО са брутните постъпления от осигурителни вноски. За второто тримесечие на 2014 г. постъпленията от осигурителни вноски възлизат на 227.9 млн.лв. и формират 65.8% от увеличението на нетните активи. Другият източник на нарастване на нетните активи през тримесечието е реализираният положителен доход от инвестиране на акумулираните средства, който е в размер 118.6 млн.лв., или 34.2% от общото увеличение на нетните активи.

Намаленията на нетните активи на ФДЗПО през второто тримесечие се дължат основно на начислените такси и удържки за ПОД. За тримесечието те възлизат на 27.3 млн.лв. или 78.0% от общата стойност на намаленията. Прехвърлените средства към НОИ, към пенсионния резерв и други през тримесечието са в размер 4.5 млн.лв. или 12.8% от общата сума на намаленията. Останалите 9.2% или 3.2 млн.лв. са намаления в резултат на начислените и изплатени суми на осигурени лица, пенсионери и техните наследници.

Графика 42. Динамика на изменението на нетните активи на ФДЗПО

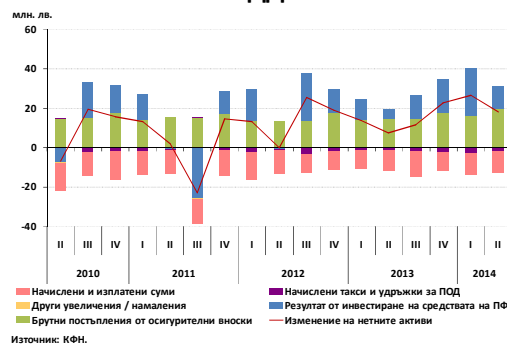

Източник: КФН.

Нетните активи на доброволните ФДПО (ФДДПО) нарастват в резултат основно на постъпленията от осигурителни вноски. За тримесечието те възлизат на 19.8 млн.лв. и формират 63.7% от общата стойност на увеличението. Останалите 36.3% (11.3 млн.лв.) са в резултат на реализирания положителен доход от инвестиране на натрупаните средства на осигурените лица.

Намалението в стойността на нетните активи през тримесечието се дължи основно на плащания към осигурени лица, пенсионери и техните наследници под формата на пенсии, начислени или изплатени средства. Размерът на плащанията през тримесечието е 11.0 млн.лв. и формират 85.0% от общата стойност на намаленията. Намаленията, дължащи се на начислени такси и удържки за ПОД, възлизат на 1.6 млн.лв. или 12.6% от съвкупното намаление. Останалите 2.4% са основно средства за превеждане към държавния бюджет.

Графика 43. Динамика на изменението на нетните активи на ФДДПО

Източник: КФН.

Среднопретегленият размер на управляваните нетни активи на един участник в края на второто тримесечие на 2014 г. в УПФ е 1 813.6 лв. спрямо 1 497.6 лв. година по-рано, в ППФ 2 878.3 лв. за края на юни 2014 г. спрямо 2 506.3 лв. през юни 2013 г. и в ДПФ 1 214.8 лв. за юни 2014 г. спрямо 1 084.8 лв. през 2013 г., като при всички видове ФДПО се наблюдава увеличение на показателя, обусловено от ръста на нетните активи, които се увеличават с по-бързи темпове спрямо прираста на броя на участниците. По дружества се наблюдават следните отклонения от средните равнища – в УПФ управляваните активи на един участник са между 933.1 лв. и 2 130.4 лв., в ППФ – между 1 219.0 лв. и 3 518.3 лв., и в ДПФ – между 633.9 лв. и 2 456.1 лв. Управляваните активи на един участник за единствения упражняващ дейност ДПФПС към края на второто тримесечие на 2014 г. са в размер на 1 283.5 лв. спрямо 1 013.9 лв. в края на същото тримесечие на предходната година.

Таблица 10. Управлявани активи на един участник по видове ФДПО

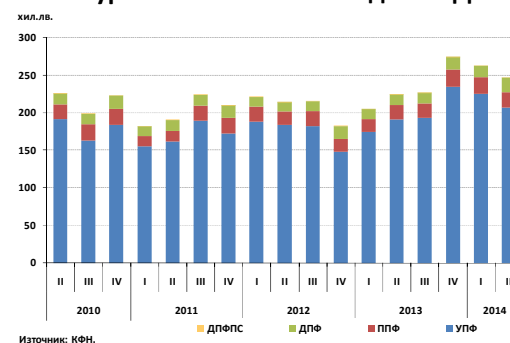
	II'2013	II'2014
уПФ	1 497.6	1 813.6
пПФ	2 506.3	2 878.3
дПФ	1 084.8	1 214.8
дПФПС	1 013.9	1 283.5

Забележка: Данните са в лв. Показателите са изчислени като средноаритметични от стойностите за отделните ФДПО, претеглени с нетните активи.

Източник: КФН.

Брутните постъпления от осигурителни вноски във ФДПО към края на второто тримесечие на 2014 г. нарастват с 10.1% спрямо края на второто тримесечие на 2013 г. Намаление на постъпленията от вноски е налице само при ДПФПС в размер на -1.1%. Брутните постъпления на УПФ нарастват с 8.0%, при ППФ с 11.9% и при ДПФ с 35.7%.

Графика 44. Динамика на постъпленията от осигурителни вноски по видове ФДПО

Начислените и изплатени от ФДПО суми през второто тримесечие на 2014 г. нарастват с 9.8% спрямо второто тримесечие на 2013 г. Основен принос за динамиката на начислените и изплатени суми имат сумите, изплащани от ДПФ. Техният дял за периода е 77.1% от всички начислени и изплатени суми във ФДПО, а за същия период на предходната година делът им е 81.6%. В резултат на тази динамика съотношението "изплатени суми/постъпили средства" за ДПФ за второто тримесечие на 2014 г. намалява до 56.2%, а за същия период на 2013 г. съотношението е 73.5%. За ФДЗПО стойността на разглеждания показател към края на юни 2014 г. е 1.0% и 5.3% съответно за УПФ и ППФ. Съотношението между стойностите при различните видове фондове в голяма степен е обусловено от законите разпоредби, касаещи разпореждането със средствата, натрупани в индивидуалните партии в различните типове фондове, както и от различния етап на развитие на ФДЗПО от една страна и ФДДПО от друга.

Таблица 11. Начислени и изплатени суми по видове ФДПО

	II'2013	II'2014
УПФ	1.4	2.1
ППФ	0.9	1.1
ДПФ	10.5	10.9
ДПФПС	0.03	0.04

Забележка: Данните са за съответния период без натрупване в млн. лева.
Източник: КФН.

През второто тримесечие на 2014 г. участниците във ФДПО нарастват общо с

0.5%. По видове фондове нарастването на осигурените лица варира в тесни граници. При задължителните УПФ и ППФ стойността на показателя е съответно 0.5% и 0.6%, а при доброволните ДПФ и ДПФПС е съответно 0.2% и 0.4%. В края на второто тримесечие на 2014 г. дружеството с най-голям пазарен дял по отношение на броя осигурени лица запазва първата позиция с 28.4%, а дружеството с най-малък пазарен дял заема 1.3%, като се запазва тенденцията на постепенно намаляване на пазарния дял на най-голямото дружество.

В резултат на отчетеното нарастване на осигурените във ФДПО лица през второто тримесечие на 2014 г., общия ръст спрямо края на второто тримесечие на 2013 г. е в размер на 2.4%. Следва да се отбележи, че за пръв път от 2011 г. насам, при ДПФ също се наблюдава увеличение на показателя на годишна база.

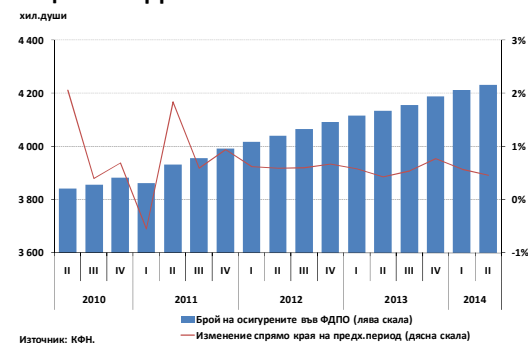
Таблица 12. Прираст на брой участници по видове ФДПО

	II'2013	II'2014
УПФ	2.7	2.8
ППФ	2.5	2.3
ДПФ	-0.1	0.1
ДПФПС	17.2	3.1

Забележка: Показателите са изчислени като отношение на изменението на годишна база (%)
Източник: КФН.

По отношение на структурата на разпределение на осигурените лица между ФДПО не се наблюдават съществени промени спрямо предходните тримесечия. Най-голям дял от осигурените лица (79.6%) е концентриран в УПФ. В края на юни 2014 г. лицата, осигурени в ДПФ и ППФ заемат съответно дял от 14.0% и 6.3% в структурата на разпределение на осигурените лица. Най-малък остава делът на осигурените в ДПФПС – едва 0.1%.

Графика 45. Динамика на осигурените лица във ФДПО

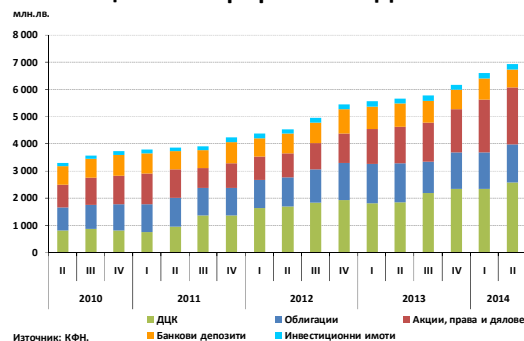
Инвестициите на ФДПО през второто тримесечие на 2014 г. запазват тенденцията си на нарастване, като ръстът им спрямо същия период на предходната година е 22.6%. Абсолютната стойност на направените инвестиции от ФДПО към края на юни 2014 г. е 6.9 млрд. лв., което представлява 91.8% от балансовите им активи. Основен принос за ръста на инвестираните средства на годишна база имат инвестициите в акции, права и дялове (13.0%) и ДЦК (12.8%).

През второто тримесечие на 2014 г. е налице леко забавяне на темпа на нарастване на инвестициите до 5.1% спрямо 6.7% през предходното тримесечие. Следвайки структурата на управляваните активи се запазва и структурното разделение на инвестираните средства по видове фондове, като с най-висок относителен дял са УПФ (80.6%), следвани от ДПФ (9.8%), ППФ (9.5%) и ДПФПС (0.1%).

От средата на 2011 г. ФДПО трайно се ориентираха към инвестиции в по-ниско рискови финансови инструменти – държавни ценни книжа и облигации. През второто тримесечие на 2014 г. делът им се покачва до 57.3% от всички инвестиции на ФДПО. Увеличението на инвестираните средства в по-ниско рискови финансови инструменти се дължи на нарастването с по-бърз темп на инвестициите в ДЦК, в абсолютно и в относително изражение. През разглежданото тримесечие намаление се отчита само при депозирани в банки средства, а всички останали видове инвестиции се увеличават в абсолютен размер.

В следствие на измененията през тримесечието, инвестираните средства в ДЦК запазват първата си позиция в агрегирания инвестиционен портфейл на ФДПО като разширяват относителния си дял с 1.9 пр.п до 37.1%. Инвестициите в акции, права и дялове, заемат втора позиция, отбелязват ръст от 7.6% през второто тримесечие на 2014 г. и достигат относителен дял от 30.3%. Инвестициите в облигации остават на трето място с относителен дял от 20.2%, след отчетеното увеличение в размера им (3.8%) през последното тримесечие. На четвърто място по относителен дял (9.6%) продължават да се нареждат инвестициите в банкови депозити въпреки отчетеното намаление през разглежданото тримесечие в абсолютно и относително изражение. Вложените от ФДПО средства в инвестиционни имоти през второто тримесечие на 2014 г. нарастват с 2.8% в абсолютен размер, но в относително изражение остават на последно място като дела им намалява с 0.1 пр.п. до 2.8% от агрегирания инвестиционен портфейл на ФДПО.

Графика 46. Структура на агрегирания инвестиционен портфейл на ФДПО

Основните изменения, които се наблюдават в агрегирания портфейл на ФДПО през второто тримесечие на 2014 г., а именно разширяване на относителните дялове на инвестициите в държавни ценни книжа и инвестициите в акции, права и дялове за сметка на намаляване на дяловете на инвестициите в депозити, облигации и инвестиционни имоти се наблюдават и при двата вида ФДПО. При ДПФ през второто тримесечие се

разширяват дяловете на инвестициите в дългови ценни книжа за сметка на дяловете на инвестициите в депозити и имоти, а делът на инвестираните средства в акции, права и дялове остава на същото равнище, както и през първото тримесечие. Към края на юни 2014 г. в инвестиционния портфейл на единствения ДПФПС е налице разширяване на относителните дялове на инвестициите в акции, права и дялове и в банкови депозити за сметка на намаляване на дяловете на инвестициите в дългови ценни книжа.

Различията в структурата на инвестиционните портфейли между всеки един тип ФДПО са основно в съотношенията между различните видове инструменти, обусловени от различната им рискова толерантност. При УПФ, ППФ и ДПФПС се наблюдава предпочитание към инвестиции в ДЦК, следвани от инвестициите в дялови ценни книжа, а на трето място са инвестициите в облигации като само при ДПФПС трета позиция е заета от банковите депозити. При ДПФ в структурата на портфейлите водещи са инвестициите в акции, права и дялове (37.7%), следвани от инвестициите в държавни ценни книжа и облигации.

Основна цел на управлението на активите на ФДПО е запазване и нарастване в дългосрочна перспектива на тяхната стойност, чрез постигане на доходност от инвестирането им. Към края на юни 2014 г. всички ФДПО без изключение реализират положителна доходност. Също така при всички фондове се наблюдава повишение на доходността спрямо стойностите им в края на юни 2013 г.

Таблица 13. Модифицирана претеглена доходност*

	II'2013	II'2014
УПФ	3.47%	6.99%
ППФ	3.68%	7.24%
ДПФ	4.07%	8.09%
ДПФПС	3.03%	7.54%

* Претеглена чрез модифицирания относителен дял, който представлява ограниченият пазарен дял на всеки един пенсионен фонд, изчислен на база нетните активи на фонда в общата сума от нетните активи на фондовете от даден вид, участващи в определянето на средната претеглена доходност, по реда на Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН.
Източник: КФН.

Фокус тема: Влияние на проблемите в банковата система върху небанковия финансов сектор у нас

През юни 2014 г. банковата система бе подложена на натиск в резултат от активно теглене на привлечени средства, като двете кредитни институции от банковата група КТБ бяха поставени под специален надзор. Проблемите в банковата система у нас оказаха неминуемо негативно влияние върху българския капиталов пазар, който се характеризира с относително низходящо развитие. Всички индекси на БФБ (SOFIX, BGBX40, BGTR30 и BGREIT) отбелязаха сериозно понижение на месечна база съответно от -8.9%, -9.9%, -7.3% и -3.7%.

Проблемите на „Корпоративна търговска банка“ АД (КТБ) се отразиха изключително негативно на акциите на банката, търгувани на БФБ, като в периода 16-20 юни цената на акциите на КТБ отбеляза спад от -9.8% и от 86.501 лв./акция (цена на отваряне в понеделник) се понижи до 78.05 лв./акция (цена на затваряне в петък), когато беше спряна търговията с тях. Проблемите в банковата система през юни без закъснение предизвикаха спад от сходен порядък и в цените на акциите на другите две банки, търгувани на БФБ – ПИБ (-8.2%) и ЦКБ (-9.2%).

В качеството си на емитент КТБ има и задължения по една емисия облигации, която се търгуваше на външните пазари 8 август 2014 г. и чиято цена следваше низходяща динамика от края на месец юни, отчитайки месечен спад от -62.15% към края на юли. Още на 20.06.2014 г. Агенция БАКР намали рейтинга на кредитната сила на КТБ от BB+ (под наблюдение) до D, а на 29.07.2014г. Агенция Moodys намали дългосрочните рейтинги на депозитите на КТБ от B3 на САА1 с възможност за последващо намаление.

Поставянето под специален надзор и преустановяването на дейността на банковата група КТБ в края на м. юни 2014 г., води до следните основни проблеми в небанковия финансов сектор:

- създава се невъзможност двете дружества-инвестиционни посредници да изпълняват своите задължения по Закона за пазара на финансови инструменти (ЗПФИ), което води до сериозен риск за правата и интересите на клиентите на банките в качеството им на инвестиционни посредници поради невъзможността на клиентите им да се разпореждат със собствените си средства;
- други инвестиционни посредници, които имат както собствени средства така и на техни клиенти, остават блокирани в банковата група КТБ;
- управляващи дружества са инвестирали средствата на управляваните от тях колективни инвестиционни схеми в ценни книжа, издадени от КТБ или в депозити в двете кредитни институции, което води до нарушаване на изискването активите, в които те инвестират, да са бързо ликвидни;
- след преустановяване на дейността им двете банки не могат да изпълняват задълженията си в качеството им на довереник на облигационерите по облигационни емисии, което създава риск за правата и интересите на облигационерите по тези емисии;
- загриженост за правата и интересите на инвеститорите, ползващи услугите на двете банки, в качеството им на инвестиционни посредници, както и за правата на акционерите на КТБ АД в качеството ѝ на публично дружество и на притежателите на облигации на КТБ АД в качеството ѝ на емитент;
- не може да се изключи и възможността за разпространяване на проблемите както сред други кредитни институции, така и сред участниците на небанковия финансов сектор.

Във връзка с активното участие на двете кредитни институции на пазара на небанкови финансови услуги, Комисията за финансов надзор незабавно проведе дистанционна проверка с цел актуализиране на надзорната информация и проведе тематичен стрес тест с цел оценка на възможните загуби при най-неблагоприятно развитие на ситуацията.

На база на последната налична и извънредно събирана информация блокираните средства в банковата група КТБ под формата на депозити и разплащателни сметки на инвестиционните посредници, управляващите дружества и договорните фондове възлизат на 42.9 млн.лв. При развитие на неблагоприятен сценарий като обявяването в несъстоятелност на банкова група КТБ, директните загуби от блокирани средства в тях под формата на депозити и разплащателни сметки, се оценят на 41.1 млн.лв за застрахователния сегмент, като не се вземат предвид загубите от начислени лихви по тези депозити.

Докато осигурителният пазар няма директни блокирани средства в двете засегнати кредитни институции, при него освен директните загуби от притежаваните акции и облигации на КТБ, са оценени и косвени загуби, които фондовете за допълнително пенсионно осигуряване биха понесли в резултат на инвестициите им в колективни инвестиционни схеми, които имат блокирани средства в банковата група КТБ. Оцененият общ размер на загубите за осигурителния пазар възлиза на почти 19 млн.лв., като всички данни сочат еднозначно, че експозициите на пенсионните фондове към КТБ са относително малки и при неблагоприятни сценарии и равни други условия, отражението ще е единствено в посока намаляване на реализираната доходност им в сравнение с останалите ФДПО на пазара на пенсионноосигурителни услуги.

Тези оценки трябва да се разглеждат като долна граница на възможните загуби за небанковия финансов сектор, тъй като поради взаимосвързаността на участниците във финансовата система, евентуални затруднения във функционирането на участници на небанковия финансов сектор в резултат на обявяване в несъстоятелност на КТБ, не могат да бъдат изключени. Разпространяване на проблемите в двете кредитни институции както сред други кредитни институции, така и сред участниците на небанковия финансов сектор, ще повиши размера на загубите и ще понижи значително доверието във финансовата система като цяло.